

OBJAVLJIVANJE INFORMACIJA I PODATAKA BANKE
za 2021. godinu

Beograd, maj 2022

Sadržaj:.....	Error! Bookmark not defined.
1 POSLOVNO IME I SEDIŠTE BANKE.....	4
2 STRATEGIJA I POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA.....	5
2.1 Strategija upravljanja rizicima	5
Rizik od pranja novca i finansiranja terorizma	7
Rizik informacionog sistema	8
Dugoročni ciljevi za upravljanje lošom aktivom:	9
Osnovna načela upravljanja lošom aktivom banke:	10
Osnovna načela upravljanja kreditnim rizikom:	11
Osnovna načela upravljanja kamatnim rizikom:.....	12
Osnovna načela upravljanja deviznim i tržišnim rizicima:	12
2.2 Organizaciona struktura funkcije upravljanja rizicima	13
Upravni odbor (između ostalog):.....	13
Izvršni odbor (između ostalog):.....	14
2.3 Politika upravljanja rizicima	15
Osnovni učesnici u upravljanju kreditnim rizicima i učesnici kreditnog procesa su:	16
Limiti rizika zemlje:.....	19
Limiti delatnosti:	19
Limiti izloženosti po regionima:.....	19
2.3.2 Politika upravljanja rizikom likvidnosti	19
Učesnici u upravljanju rizikom likvidnosti:	19
Učesnici u upravljanju rizikom likvidnosti:	21
Organizacioni delovi koji učestvuju u procesu upravljanja kamatnim rizikom su:	22
2.3.5 Politika upravljanja operativnim rizicima.....	22
2.3.6 Upravljanje kreditno-deviznim rizikom.....	24
2.3.7 Ostali rizici.....	25
Oragnizacioni delovi Banke koji učestvuju u upravljanju rizikom zemlje porekla dužnikasu:.....	26
3 KAPITAL BANKE	26

5	PROCES INTERNE PROCENE ADEKVATNOSTI KAPITALA BANKE (ICAAP)	27
	Utvrđivanje materijalno značajnih rizika.....	28
	IZRACUNAVANJE INTERNIH KAPITALNIH ZAHTEVA ZA POJEDINACNE RIZIKE	28
5.1	Metodologija izračunavanja internog kapitalnog zahteva za kreditni rizik.....	28
5.2	Rezidualni rizik	28
5.3	Metodologija izračunavanja internog kapitalnog zahteva za CVA rizik	28
5.5	Metodologija izračunavanje internog kapitalnog zahteva za rizik koncentracije	29
5.6	Metodologija izračunavanje internog kapitalnog zahteva za kreditno – devizni rizik	29
5.7	Metodologija izračunavanje internog kapitalnog zahteva za devizni rizik	29
5.8	Metodologija izračunavanje internog kapitalnog zahteva za kamatni rizik	30
5.9	Metodologija izračunavanje internog kapitalnog zahteva za rizik likvidnosti	30
5.10	Metodologija izračunavanje internog kapitalnog zahteva za Operativni rizik.....	31
5.11	Metodologija izračunavanje internog kapitalnog zahteva za strateški rizik.....	31
5.12	Metodologija izračunavanje internog kapitalnog zahteva za rizik zemlje.....	31
5.13	Metodologija izračunavanje internog kapitalnog zahteva za pravni rizik	31
5.14	Metodologija izračunavanje internog kapitalnog zahteva za ostale materijalno značajne rizike.....	31
7	IZLOZENOSTI BANKE RIZICIMA I PRISTUPI ZA MERENJE, ODNOSNOPROCENU RIZIKA.....	32
7.1	Kreditni rizik i smanjenje vrednosti potraživanja	32
	Obračun ispravki vrednosti bilansne aktive i vanbilansnih stavki.....	33
7.2	Tehnike ublažavanja kreditnog rizika	44
	Opis osnovnih vrsta instrumenata kreditne zaštite	45
	Podaci o koncentraciji tržišnog ili kreditnog rizika u okviru primenjenih tehnika ublažavanja	45
7.4	Tržišni rizici.....	47
7.5	Operativni rizik.....	47
7.6	Kamatni rizik u bankarskoj knjizi	47
7.7	Izloženosti po osnovu sekjuritizovanih pozicija	48
7.8	Izloženost po osnovu vlasničkih ulaganja u bankarskoj knjizi	48
8	POKAZATELJ LEVERIDŽA	48

U skladu sa *Odlukom o objavljivanju podataka i informacija Banke*, Narodne Banke Srbije („*Službeni glasnik RS*“: br. 103/2016, u daljem tekstu: *Odluka*), **API Bank a.d. Beograd** javno objavljuje kvantitativne informacije i podatke o kapitalu Banke, kapitalnim zahtevima, tehnikama ublažavanja kreditnog rizika i pokazatelju leveridža sa stanjem na dan 31.12.2021. godine i Prilog. Izveštaj zajedno sa relevantnim prilogom, objavljuje se na internet domenu Banke (www.apibank.rs).

1 POSLOVNO IME I SEDIŠTE BANKE

Naziv i sedište kreditne institucije	API Bank a.d. Beograd Bulevar Vojvode Bojovića 6-8, Beograd
Vremenski period izveštavanja	01.01.2021.-31.12.2021.
Datum odobrenja izveštaja od strane Izvršnog odbora	26.05.2022.
Autor dokumenta	Aleksandar Todorović, Direktor Sektora upravljanja rizicima
Prilozi	Obrasci PI-KAP, PI-FIKAP, PI-UPK, PI-AKB, PI-GR, PI-KZS

2 STRATEGIJA I POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA

2.1 Strategija upravljanja rizicima

Banka je uspostavila sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja rizicima, koji omogućava da se upravljanja svim rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena po osnovu svih poslovnih aktivnosti, koji je srazmeran prirodi, obimu i složenosti poslovanja Banke. Uspostavljeni sistem upravljanja rizicima obezbeđuje da rizični profil bude u skladu sa utvrđenom sklonosti ka rizicima, odnosno rizičnom profilu Banke, i poslovnom politikom i strategijom Banke.

Opšti cilj upravljanja rizicima u poslovanju Banke je optimizacija odnosa rizika i prinosa, odnosno ostvarenje projektovanog prinosa na kapital pri prihvaćenom stepenu rizika. Banka kontinuirano i profesionalno identifikuje, meri i procenjuje rizike kojima je izložena u svom poslovanju i upravlja tim rizicima.

Sistem upravljanja rizicima Banke obuhvata:

- Strategiju i politiku za upravljanje rizicima, kao i procedure za identifikovanje i merenje, odnosno procenu rizika i za upravljanje rizicima;
- Odgovarajuću unutrašnju organizaciju, odnosno organizacionu strukturu banke;
- Efektivan i efikasan proces upravljanja svim rizicima kojima je banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju;
- Adekvatan sistem unutrašnjih kontrola;
- Odgovarajući informacioni sistem;

Strategija upravljanja rizicima kao jedinstven dokument za sve materijalno značajne rizike kojima je Banka izložena, bila je predmet revidiranja u toku izveštajne godine. Najznačajnija izmenase odnosi na revidiranje apetita za materijalno značajne rizike i kalibracija graničnih vrednosti, sa jasno definisanim procesom kanala izveštavanja. Apetiti rizika se prate kroz mesečne i kvartalne izveštaje i o ovim rezultatima se izveštava Rukovodstvo Banke.

Sistem upravljanja rizicima na nivou Banke definisan je sledećim aktima:

- Politika upravljanja rizicima;
- Strategija upravljanja rizicima;
- Strategija i Plan upravljanja kapitalom;
- Procedure i Metodologije za upravljanja pojedinačnim rizicima;

Strategijom upravljanja rizicima se uređuje jedinstveno i dosledno upravljanje rizicima Banke kojima je izložena ili može biti izložena u svom poslovanju i usklađena je sa Poslovnom politikom i Strategijom Banke i drugim relevantnim strateškim dokumentima Banke.

Za primenu Strategije upravljanja rizicima odgovorni su nadležni organi Banke i organizacioni delovi koji sprovode i učestvuju u sistemu upravljanja rizicima.

Banka je Strategijom upravljanja rizicima obuhvatila sledeće:

- Pregled i definicije svih rizika kojima je banka izložena ili može biti izložena;
- Dugoročne ciljeve u vezi sa rizičnim profilom Banke, kao i sklonost ka rizicima određenu u skladu sa tim ciljevima;
- Osnovna načela preuzimanja rizika i upravljanja rizicima;
- Osnovna načela procesa interne procene adekvatnosti kapitala banke;
- Apetite za rizik sa graničnim vrednostima – najviši prihvatljivi nivo rizika.

Banka je identifikovala i definisala rizike kojima je izložena ili može biti izložena u svom poslovanju:

Rizik likvidnosti je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled nesposobnosti banke da ispunjava svoje dospele obaveze, i to zbog:

- povlačenja postojećih izvora finansiranja, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja (rizik likvidnosti izvora finansiranja),
- otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu (tržišni rizik likvidnosti);

Kreditni rizik je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled neizvršavanja obaveza dužnika prema banci. Banka upravlja kreditnim rizikom na nivou pojedinačnih plasmana i na nivou celokupnog kreditnog portfolija. Radi preuzimanja kreditnog rizika i upravljanja tim rizikom banka uspostavlja odgovarajući kreditni proces, koji obuhvata proces odobravanja plasmana i proces upravljanja ovim rizikom.

Rizik od izloženosti u dinarima sa valutnom klauzulom i u stranoj valuti je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled neizvršenja obaveze dužnika u ugovorenim rokovima, koji nastaju usled negativnog uticaja promene kursa dinara na finansijsko stanje dužnika.

Kreditni rizik indukovani kamatnim rizikom je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled neizvršenja obaveze dužnika u ugovorenim rokovima, koji nastaju usled negativnog uticaja promene kamatnih stopa na finansijsko stanje dužnika.

Rizik prilagođavanja kreditne izloženosti (CVA rizik) je rizik nastanka gubitka koji proizilaze iz promene iznosa CVA usled promene kreditne marže druge ugovorne strane zbog promene njene kreditne sposobnosti.

Rizik koncentracije je rizik koji direktno ili indirektno proizlazi iz izloženosti banke prema istom ili sličnom izvoru nastanka rizika, odnosno istoj ili sličnoj vrsti rizika.

Rizik koncentracije odnosi se na:

- velike izloženosti;
- grupe izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika, kao što su privredni sektori, geografska područja, vrste proizvoda i sl.;
- instrumente kreditne zaštite, uključujući i ročnu i valutnu neusklađenost između velikih izloženosti i instrumenata kreditne zaštite tih izloženosti.

Kamatni rizik je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usled promena kamatnih stopa. Kamatni rizik uključuje i rizik opcionalnosti.

Tržišni rizici su mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu promena vrednosti bilansnih pozicija i vanbilansnih stavki banke koje nastaju usled kretanja cena na tržištu.

Tržišni rizici obuhvataju devizni rizik, cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti i po osnovu vlasničkih hartija od vrednosti i robni rizik – u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke.

Rezidualni rizik je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled toga što su tehnike ublažavanja kreditnog rizika manje efikasne nego što se očekuje ili njihova primena nedovoljno utiče na umanjevanje rizika kojima je banka izložena;

Rizik smanjenja vrednosti potraživanja (dilution risk) jeste mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu smanjenja vrednosti otkupljenih potraživanja usled gotovinskih ili negotovinskih obaveza prethodnog poverioca prema dužniku;

Rizik izmirenja/ispоруke je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu neizmirenih transakcija ili usled neizvršavanja obaveze druge ugovorne strane po transakcijama slobodne isporuke na ugovoreni datum izmirenja/ispоруke (due delivery date);

Rizik druge ugovorne strane (counterparty credit risk) jeste mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnania novčanih tokova transakcije, odnosno izmirenja novčanih obaveza po toj transakciji;

Strateški rizik je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital banke usled nepostojanja odgovarajućih politika i strategija, te njihovog neadekvatnog sprovođenja, kao i usled promena u okruženju u kome banka posluje ili izostanka odgovarajućeg reagovanja banke na te promene;

Operativni rizik je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled propusta (nenamernih i namernih) u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u banci, kao i usled nastupanja nepredvidivih eksternih događaja. Operativni rizik uključuje i pravni rizik.

Pravni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu sudskih ili vansudskih postupaka u vezi s poslovanjem banke (obligacioni odnosi, radni odnosi i sl).

Rizik usklađenosti poslovanja banke je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled propuštanja usklađivanja poslovanja sa zakonom i drugim propisom, standardima poslovanja, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma i drugim procedurama, kao i s drugim aktima kojima se uređuje poslovanje banaka, a posebno obuhvata rizik od sankcija regulatornog tela, rizik od finansijskih gubitaka i reputacioni rizik;

Rizik od pranja novca i finansiranja terorizma

Način identifikovanja, merenja i procene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma i upravljanja tim rizikom definiše se posebnim intrenim aktima, a posebno u delu uslova i procesa imenovanja lica zaduženih isključivo za izvršavanje obaveza propisanih relevantnim zakonom, podnošenje izveštaja Izvršnom odboru Banke, iniciranje i predlaganje odgovarajućih mera za unapređenje sistema upravljanjem rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma, obavezu svih organizacionih jedinica u Banci da obezbede pomoć i podršku pri vršenju ovih poslova, proces izrade analize rizika, postupke i mehanizme za otkrivanje sumnjivih transakcija i/ili klijenata i postupke za dostavljanje informacija, podataka i dokumentacije nadležnom organu, vođenje evidencija o klijentima, poslovnim odnosima i transakcijama, zaštitu i čuvanje podataka iz tih evidencija, zaštitu od neovlašćenog odavanja podataka i dr. Banka je za potrebe identifikovanja, merenja i procene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma, izradila analizu rizika za svaku grupu ili vrstu klijenta, poslovnog odnosa, usluge koju pruža, odnosno transakcije. Pri proceni izloženosti riziku od pranja novca i finansiranja

terorizma naročito uzme u obzir složenost organizacione strukture banke, broj zaposlenih neposredno zaduženih za obavljanje poslova u vezi sa sprečavanjem pranja novca i finansiranja terorizma u odnosu na ukupan broj zaposlenih, broj zaposlenih koji su u neposrednom kontaktu s klijentima, način organizacije poslova i odgovornosti, kao i dinamiku zapošljavanja novih kadrova i kvalitet obuke.

Banka je obezbedila da proces identifikovanja, merenja i procene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma obuhvati najmanje sledeće aktivnosti:

- Način identifikovanja, merenja i procene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma i upravljanja tim rizikom koje definiše se posebnim internim aktima;
- izradi analizu rizika za svaku grupu ili vrstu klijenta, poslovnog odnosa, usluge koju pruža, odnosno transakcije;
- propiše uslove za proces imenovanja lica zaduženih isključivo za izvršavanje obaveza propisanih relevantnim zakonom;
- obezbedi podnošenje izveštaja Izvršnom odboru Banke kao i iniciranje i predlaganje odgovarajućih mera za unapređenje sistema upravljanjem rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma,
- propiše obavezu svih organizacionih jedinica u Banci da obezbede pomoć i podršku pri vršenju ovih poslova, proces izrade analize rizika, postupke i mehanizme za otkrivanje sumnjivih transakcija i/ili klijenata ;
- postupke za dostavljanje informacija, podataka i dokumentacije nadležnom organu,
- način vođenja evidencija o klijentima, poslovnim odnosima i transakcijama,
- zaštitu i čuvanje podataka iz evidencija koje vodi kao i zaštitu od neovlašćenog odavanja podataka.

Rizik informacionog sistema

U cilju upravljanja i minimiziranja rizika informacionog sistema Banka izrađuje posebne politike i proced kojima se definišu alati koji se primenjuju u upravljanju i minimizaciji rizika informacionog sistema. Imajući i vidu značaj bezbednosti informacionog sistema suština na kojoj se bazira upravljanje i minimizacija rizika je primenjuju ekonomski efikasnih bezbednosnih mera koje čuvaju imovinu Banke uz prihvatljiv nivo preostalog rizika. Posebnim dokumentom Banka je definisala način zaštite svih poslovnih podataka i informacionih resursa koji se nalazeu njenom Informacionom sistemu i kako bi se stvorilo i zadržalo poverenje između Banke i njenih klijenata.

Dugoročni ciljevi i sklonosti ka rizicima

Dugoročni ciljevi za upravljanje rizicima banke su:

- Razvoj aktivnosti u skladu sa poslovnom Strategijom i mogućnostima i razvojem tržišta u cilju stvaranja konkurentskih prednosti,
- Nadogradnja sistema unutrašnjih kontrola, procesa i procedura radi adekvatne kontrole rizika, praćenja efikasnosti poslovanja, pouzdanosti finansijskih i ostalih podataka i informacija Banke, kao i njihove usklađenosti sa propisima, unutrašnjim aktima i poslovnim standardima,
- Kontinuirani razvoj informacionog sistema Banke i njegove pouzdanosti,
- Izbegavanje ili minimiziranje rizika u cilju odražavanja poslovanja u okviru prihvatljivog nivoa rizika,
- Minimiziranje negativnih efekata na kapital banke,
- Održavanje potrebnog nivoa kapitala i adekvatnosti kapitala u skladu sa Strategijom i Planom upravljanja kapitala;
- Divesifikacija rizika kojima je Banka izložena u poslovanju,
- Održavanje očekivanih gubitaka na nivou koji ne može da izazove prestanak poslovanja Banke, uključujući stres testiranje,
- Adekvatne rezerve likvidnosti i novčani tokovi koji obezbeđuju pravovremeno ispunjavanje obaveza prema klijentima Banke,
- Struktura aktive i obaveza u cilju obezbeđivanja efikasnog korišćenje bankarskih resursa,
- Izbegavanje visokog nivoa koncentracije prema klijentima (grupi povezanih lica), industrijama, regionima i zemljama,
- Konstantna usklađenost sa regulativom NBS iz oblasti upravljanja rizicima,
- Održavanje reputacije Banke.

Dugoročni ciljevi za upravljanje lošom aktivom:

- Održavanje nivoa loše aktive na prosečnom ili ispodprosečnom nivou za bankarski sektor R.Srbije;
- Održavanje nivoa pokrivenosti loše aktive i problematičnih kredita rezervama na prosečnom ili ispodprosečnom nivou za bankarski sektor R.Srbije;

Pokazatelji apetita rizika, koji uključuju i indikatore za praćenje loše aktive, grupisani su u sedam glavnih kategorija:

- 1) Gubici po osnovu kreditnog rizika i indikatori kvaliteta aktive
- 2) Gubitke po osnovu tržišnih rizika,
- 3) Gubici operativnog i regulatornog rizika,
- 4) Rizik koncentracije
- 5) Rizik likvidnosti
- 6) Struktura aktive i pasive
- 7) Indikatori Adekvatnosti kapitala (uključujući interni kapital).

Relevantne vrednosti pokazatelja apetita rizika su:

- **Ciljna vrednost** (zelena zona) – optimalni nivo rizika koji je prihvaćen sa ciljem postizanja strateških ciljeva
- **Vrednost aktivacije / okidač (Activation value / Trigger)** (žuta zona) – prekoračenje takvog nivoa vodi do eskalacije procesa i razvoja mera za ublažavanje rizika;
- **Limit** (crvena zona) – kritična vrednost koja podrazumeva pretnju stabilnosti banke i zahteva hitne mere reagovanja.

Rizični profil i apetit rizika rizika banke je definisan na osnovu kapaciteta pokrića rizika.

Rizični profil Banke podrazumeva procenu banke o strukturi i nivou svih rizika kojima banka može biti izložena tokom poslovanja.

Proces upravljanja rizikom podrazumeva definisanje i registrovanje profila rizika, kao i održavanje profila rizika na nivou apetita rizika banke.

Apetit rizika podrazumeva preuzimanje rizika od strane banke u cilju ostvarenja svojih strategija i politika (struktura rizika), kao i utvrđivanje prihvatljivog nivoa navedenih rizika (tolerancija rizika).

Sklonost Banke ka rizicima predstavlja nivo rizika koji Banka namerava da preuzme radi ostvarivanja svojih strategija i politika, dok **tolerancija ka rizicima** predstavlja najviši prihvatljivi nivo rizika.

Osnovna načela preuzimanja rizika i upravljanja rizicima

Osnovna načela preuzimanja rizika:

- Utvrđivanje jasnih pravila za upravljanje pojedinačnim vrstama rizika u okviru opšteg dokumenta Politike upravljanja rizicima u banci, sa pratećim procedurama/metodologijama/ uputstvima za upravljanje pojedinačnim vrstama rizika sa odgovarajućim ciljevima delovanja na nivou banke,
- Prikupljanje potpunih, pravovremenih i istinitih podataka važnih za upravljanje rizicima i obezbeđenje adekvatnih kapaciteta za čuvanje i obradu podataka,
- Načelo opreznosti prilikom preuzimanja rizika – podrazumeva da je odnos prema rizicima na nivou banke takav da, očekivani prinosi značajno nadmašuju gubitke koji mogu nastati preuzimanjem rizika,
- Donošenje poslovnih odluka na temelju kvalitativnih i kvantitativnih analiza sa osnovom primenljivih parametara rizika,
- Korišćenje većeg broja metoda za identifikaciju i merenje rizika – prilikom upravljanja rizicima banke pored regulatorno propisanih okvira i pristupa za upravljanje rizicima mogu se primenjivati i interne metode vodeći računa o njihovoj primenljivosti i opravdanosti sa stanovišta ulaganja u njihov razvoj i opravdanosti njihovih primena sa stanovišta složenosti i obima poslovnih aktivnosti,
- Obezbeđenje planova za postupanje u slučaju nepredviđenih događaja ili situacija ugroženog finansijskog i operativnog položaja Banke

Osnovna načela upravljanja lošom aktivom banke:

- Uspostavljanje zasebne organizacione jedinice za upravljanje lošom aktivom u čijem je delokrugu preduzimanje aktivnosti i mera za upravljanje lošom aktivom i koja je funkcionalno i organizaciono odvojena od organizacionih jedinica u čijem je delokrugu preuzimanje rizika;
- Procena naplativosti potraživanja opreznim pristupom;
- kreiranje strategije naplativosti na nivou klijenta;
- Sprovođenje pregovora u cilju brže i veće naplativosti potraživanja;
- razmatranje opcija prodaje pojedinačnih potraživanja odnosno portfolija loše aktive investitorima;
- Definisanje najvišeg prihvatljivog nivoa loše aktive Banke

Osnovna načela upravljanja rizikom likvidnosti:

- princip definisanja željenog rizičnog profila banke kao i obezbeđivanja tog profila
- princip objektivnosti i blagovremenosti u identifikovanju, proceni (merenju), praćenju i izveštavanju o svim materijalno značajnim rizicima kojima je banka izložena u svom poslovanju
- princip upravljanja imovinom i obavezama na način koji omogućava Banci da je u svakom trenutku sposobna da izmiri svoje dospеле obaveze (likvidnost) i da trajno ispunjava svoje obaveze (solventnost);
- utvrđivanje odgovarajućih limita za kontrolu i upravljanje rizikom likvidnosti
- princip dokumentovanja metoda, procedura i organizacionih i operativnih struktura i procesa da bi se obezbedila transparentnost i preciznost;
- princip usaglašenosti sa regulativom NBS i internom regulativom Banke;
- utvrđivanjem različitih limita koncentracije izvora
- banka utvrđuje nivo osnovnih izvora sredstava i teži da umanjí oslanjanje na izvore koje su nestabilni i promenljivi, što iziskuje redovno praćenje podataka o najvećim deponentima
- Postojanju i sprovođenju procedura za identifikovanje, merenje i procenu i upravljanje rizikom likvidnosti;
- Postojanje organizacije Banke i sistematizacije poslova i zadataka radnih mesta u Banci kojima su: jasno definisani odgovornosti svakog radnog mesta; isključeni preklapanje nadležnosti različitih organizacionih delova i zaposlenih u njima; razgraničava dužnosti na način koji eliminiše mogućnost od postojanja konflikata interesa pri obavljanju poslova;
- Dostavljanje članovima nadležnog odbora precizno definisanih, tačnih i blagovremenih izveštaja/tabela o svim relevantnim informacijama;
- Postojanje adekvatne vertikalne i horizontalne komunikacije i informisanja o svim relevantnim poslovnim događajima i problemima;
- Postojanje preciznog i jasnog delegiranja/raspodele ovlašćenja za donošenje odluka i za potpisivanje akata i njihovo efektivno sprovođenje;
- Adekvatan informacioni sistem;
- Adekvatan broj, iskustvo i stručnost zaposlenih, naročito u Sektoru upravljanja rizicima.

Osnovna načela upravljanja kreditnim rizikom:

- Povećanje profitabilnog kreditnog portfolia uz obavezno očuvanje prihvatljivog kvaliteta kreditnog portfolia;
- Opreznost: politika razumnog konzervatizma, pouzdani i likvidni dužnici koji imaju visoki kvalitet menadžmenta i uspešno iskustvo poslovanja u svojoj delatnosti;
- Diversifikacija kreditnog portfolija: kreditni portfolio treba biti maksimalno raznovrstan u cilju ograničenja koncentracije kredita na privredne grane, vrste delatnosti, regione, grupe povezanih lica, pojedinačnog dužnika.
- Monitoring kreditnog portfolija podrazumeva konstatno praćenje finansijskog stanja klijenata (kreditne sposobnosti) i sredstava obezbeđenja u cilju uočavanja ranih znakova upozorenja i adekvatne i blagovremene reakcije;
- Postojanju i sprovođenju procedura za identifikovanje, merenje i procenu kreditnog rizika i za upravljanje kreditnim rizikom;
- Postojanje organizacije Banke i sistematizacije poslova i zadataka radnih mesta u Banci kojima su:
 - jasno definisani odgovornosti svakog radnog mesta;
 - isključeni preklapanje nadležnosti različitih organizacionih delova i zaposlenih u njima;

- razgraničava dužnosti na način koji eliminiše mogućnost od postojanja konflikata interesa pri obavljanju poslova;
- Dostavljanje članovima Izvršnog odbora precizno definisanih, tačnih i blagovremenih informacija koje se odnose na kreditni rizik kojem je Banka izložena;
- Postojanje adekvatne vertikalne i horizontalne komunikacije i informisanja o svim relevantnim poslovnim događajima;
- Postojanje preciznog i jasnog delegiranja/raspodele ovlašćenja za donošenje odluka i za potpisivanje akata i njihovo efektivno sprovođenje;
- Adekvatan izbor instrumenata obezbeđenja i redovno praćenje kvaliteta ovih instrumenata
- Adekvatan informacioni sistem;
- Adekvatan broj, iskustvo i stručnost zaposlenih, naročito u Sektoru upravljanja rizicima.

Osnovna načela upravljanja kamatnim rizikom:

- Postojanje i sprovođenje procedura za identifikovanje, merenje i procene kamatnog rizika;
- Postojanje organizacije Banke i sistematizacije poslova i zadataka radnih mesta u Banci kojima su: jasno definisani odgovornosti svakog radnog mesta; isključeni preklapanje nadležnosti različitih organizacionih delova i zaposlenih u njima; razgraničava dužnosti na način koji eliminiše mogućnost od postojanja konflikata interesa pri obavljanju poslova;
- Dostavljanje članovima nadležnog odbora precizno definisanih, tačnih i blagovremenih informacija koje se odnose na kamatni rizik;
- Postojanje adekvatne vertikalne i horizontalne komunikacije i informisanja o svim relevantnim poslovnim događajima;
- Postojanje preciznog i jasnog delegiranja/raspodele ovlašćenja za donošenje odluka i za potpisivanje akata i njihovo efektivno sprovođenje;
- Adekvatan informacioni sistem;
- Adekvatan broj, iskustvo i stručnost zaposlenih, naročito u Sektoru upravljanja rizicima.

Osnovna načela upravljanja deviznim i tržišnim rizicima:

- Postojanje i sprovođenje procedura za identifikovanje, merenje i procene deviznog rizika;
- Postojanje organizacije Banke i sistematizacije poslova i zadataka radnih mesta u Banci kojima su: jasno definisani odgovornosti svakog radnog mesta; isključeni preklapanje nadležnosti različitih organizacionih delova i zaposlenih u njima; razgraničava dužnosti na način koji eliminiše mogućnost od postojanja konflikata interesa pri obavljanju poslova;
- Dostavljanje članovima nadležnog odbora precizno definisanih, tačnih i blagovremenih informacija koje se odnose na devizni rizik;
- Postojanje adekvatne vertikalne i horizontalne komunikacije i informisanja o svim relevantnim poslovnim događajima;
- Postojanje preciznog i jasnog delegiranja/raspodele ovlašćenja za donošenje odluka i za potpisivanje akata i njihovo efektivno sprovođenje;
- Adekvatan informacioni sistem;
- Adekvatan broj, iskustvo i stručnost zaposlenih, naročito u Sektoru upravljanja rizicima.

Osnovna načela upravljanja operativnim rizikom:

- Poslovanje u skladu sa dobrim praksama za upravljanje operativnim rizikom;
- blagovremeno identifikovanje i kontinuirano praćenje događaja operativnog rizika, minimiziranje nastanka događaja operativnog rizika sprovođenjem mera;
- Analiza ključnih indikatora rizika koji dovode do nastanka događaja operativnog rizika
- Upravljanje rizicima po osnovu uvođenja novih proizvoda
- Upravljanje rizicima po osnovu poveravanja aktivnosti trećim licima
- Postojanje i sprovođenje procedura za identifikovanje, merenje i procene operativnog rizika;
- Postojanje organizacije Banke i sistematizacije poslova i zadataka radnih mesta u Banci kojima su:
 - jasno definisani odgovornosti svakog radnog mesta;
 - isključeni preklapanje nadležnosti različitih organizacionih delova i zaposlenih u njima;
 - razgraničava dužnosti na način koji eliminiše mogućnost od postojanja Konflikata interesa pri obavljanju poslova;
- Dostavljanje članovima nadležnog odbora precizno definisanih, tačnih i blagovremenih informacija koje se odnose na operativni rizik;
- Postojanje adekvatne vertikalne i horizontalne komunikacije i informisanja o svim relevantnim poslovnim događajima;
- Postojanje preciznog i jasnog delegiranja/raspodele ovlašćenja za donošenje odluka i za potpisivanje akata i njihovo efektivno sprovođenje;
- Adekvatan informacioni sistem;
- Adekvatan broj, iskustvo i stručnost zaposlenih, naročito u Sektoru upravljanja rizicima.

2.2 Organizaciona struktura funkcije upravljanja rizicima

Za utvrđivanje, sprovođenje i doslednu primenu upravljanja rizicima odgovorni su sledeći organi upravljanja odbori i organizacioni delovi Banke, navedeni u nastavku.

Upravni odbor (između ostalog):

- Usvaja Politiku i Strategiju za upravljanje rizicima
- Utvrđuje iznose do kojih Izvršno odbor Banke može odlučivati o plasmanima i zaduživanju Banke i odlučuje o plasmanima i zaduživanju preko tih iznosa
- Daje prethodnu saglasnost za izloženost Banke prema svakom pojedinačnom licu ili grupi povezanih lica koja prelazi 10% kapitala Banke, odnosno za povećanje ove izloženosti preko 20% kapitala Banke
- Uspostavlja sistem unutrašnih kontrola i vrši nadzor nad njegovom efikasnošću
- Odobrava godišnji izveštaj o adekvatnosti upravljanja rizicima
- Usvaja tromesečne izveštaje o upravljanju rizicima
- Donosi plan kontinuiteta poslovanja (Business Continuity Plan) kao i plan oporavka aktivnost u slučaju katastrofa
- Usvaja Plan oporavka Banke
- Utvrđuje unutrašnju organizaciju, odnosno organizacionu strukturu Banke

Odbor za praćenje poslovanja Banke (između ostalog):

- Analizira i usvaja predlog Politike i Strategije vezanih za upravljanje rizicima
- Analizira i nadzire primenu i adekvatno sprovođenje usvojene Politike i Strategije u vezi sa upravljanjem izicima
- Izveštava Upravni odbor o utvrđenim nepravilnostima i predlaže način na koji će se otkloniti te nepravilnost, odnosno unaprediti politike i procedure za upravljanje rizicima
- Upravnom odboru predlaže spoljnog revozora
- Predlaže Upravnom odboru Banke da određena pitanja u vezi sa spoljnom i unutrašnjom revizijom uvrste u dnevni red Skupštine

Izvršni odbor (između ostalog):

- Predlaže Upravnom odboru Politiku i Strategiju upravljanja rizicima
- Sprovodi Politiku i Strategiju upravljanja rizicima usvajanjem procedura za upravljanje rizicima, odnosno identifikovanje, merenje i procenu rizika, i obezbeđivanjem njihove primene
- Analizira sistem upravljanja rizicima i tromesečno izveštava Upravni odbor u vezi sa tim aktivnostima
- Odlučuje o plasmanima i zaduživanju Banke do iznosa koji utvrdi Upravni odbor
- Obezbeđuje sigurnost i redovno praćenje sistema informacione tehnologije

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, prati izloženost Banke rizicima koji proizilaze iz strukture njenih bilansnih obaveza i potraživanja i vanbilansnih stavki, predlaže mere za upravljanje kamatnim rizikom i rizikom likvidnosti, a obavlja i druge poslove utvrđene aktima Banke.

Kreditni odbori odlučuje o kreditnim zahtevima u okvirima utvrđenim aktima Banke.

Rukovodioci organizacionih jedinica Banke u skladu sa usvojenom organizacionom strukturom kao i **zaposleni uključeni u poslovne aktivnosti/ procese**, za učestvovanje u identifikaciji i merenju/ proceni rizika, sprovođenje kontrola kao i za operativno izveštavanje uključujući i **izveštavanje o događajima operativnog rizika** nastalim u konkretnom organizacionom delu.

Organizacioni deo nadležan za informacione tehnologije (Sektor za IT) obezbeđuje ažurnu bazu podataka i adekvatan informacioni sistem, u koordinaciji sa provajderima softverskih rešenja i aplikacija koje Banka koristi kao podršku poslovanju.

Sektor upravljanja rizicima je nezavisan Organizacioni deo banke (*Middle office*), organizaciono odvojen od funkcije preuzimanja rizicima, uključen u sve odbore donošenja odluka, koje podrazumevaju i preuzimanje rizika. Odluku o preuzimanju rizika donosi se od strane sledećih Odbora:

- Izvršni odbor banke,
- ALCO,
- Kreditni odbor,
- Upravni odbor Banke.

Sektor upravljanja rizicima je odgovoran za upravljanje svim rizicima osim upravljanje rizikom informacionog sistema, rizikom usklađenosti poslovanja i rizikom pranja novca i finansiranja terorizma, koji su u nadležnosti odvojenih, zasebnih sektora.

Za svaku navedenu oblast rizika, Sektor upravljanja rizicima je uključen u sledeće aktivnosti:

- Izradu Procedura i Metodologija za upravljanje rizicima,
- Kvantifikaciju rizika,
- Kvalitativnu procenu rizika,
- Uspostavljanju limita izloženosti riziku,
- Praćenju iskorišćenosti limita,
- Izveštavanju o rizicima,
- Predlog akcionih mera za ublažavanje rizika.

Sektor upravljanja rizicima je podeljen na tri organizaciona dela / odeljenja: Odeljenje za kontrolu rizika, Odeljenje za upravljanje kreditnim rizikom i Odeljenje za upravljanje problematičnim plasmanima.

U skladu sa Zakonom o bankama, u okviru organizacione šeme Banke postoje:

- organizaciona jedinica u čijem delokrugu je kontrola usklađenosti poslovanja Banke-Služba kontrole usklađenosti poslovanja
- organizaciona jedinica u čijem delokrugu sprečavanje pranja novca-Sektor za sprečavanje pranja novca
- organizaciona jedinica u čijem delokrugu je unutrašnja revizija (Odeljenje interne revizije).

2.3 Politika upravljanja rizicima

Politikom upravljanja rizicima je uređeno:

- sprovođenje strategije upravljanja rizicima po svim vrstama rizika kojima je izložena ili može biti izložena u svom poslovanju;
- način organizovanja procesa upravljanja rizicima banke i jasno razgraničenje odgovornosti zaposlenih u svim fazama tog procesa;
- način procene rizičnog profila banke i metodologije za identifikovanje i merenje rizika, odnosno procena pojedinačnih rizika;
- mere za ublažavanje pojedinačnih rizika i pravila za primenu tih mera;
- način praćenja i kontrole pojedinačnih rizika i uspostavljanje sistema limita banke
- način odlučivanja i postupanja kod prekoračenja uspostavljenih limita, kao i definisanje izuzetnih okolnosti u kojima je odobravanje tog prekoračenja moguće u zakonskim okvirima
- principi funkcionisanja sistema unutrašnjih kontrola banke, način i metodologija za sprovođenje procesa interne procene adekvatnosti kapitala banke
- okvir i učestalost stres testiranja, kao i postupanje u slučajevima nepovoljnih rezultata stres testova

2.3.1 Politika upravljanja kreditnim rizikom, rizikom koncentracije i kreditnim rizikom indukovanim kamatnim rizikom

Način organizovanja procesa upravljanja rizicima banke

Banka će primenjivati unificirane pristupe organizaciji kreditnog procesa / pristupi kreditnoj proceduri (organizaciona struktura; proces, ovlašćenja organizacionih delova i organa upravljanja koji učestvuju u kreditnom procesu) uz uzimanje u obzir regulative kao i specifičnosti ciljanih segmenata klijenata.

Za odlučivanje o kreditnim zahtevima, kao i o promeni uslova već odobrenih kredita nadležan je Kreditni odbor Banke, u skladu sa Zakonom o bankama i odgovarajućim unutrašnjim aktima.

Osnovni učesnici u upravljanju kreditnim rizicima i učesnici kreditnog procesa su:

- Sektor upravljanja rizicima
- Sektor poslovanja sa privredom
- Sektor poslovanja sa stanovništvom
- Sektor pravnih poslova
- Sektor bankarskih operacija

Osnovni princip koji Banka prati i koga se pridržava prilikom uspostavljanja organizacione strukture kreditnog poslovanja Banke je jasna podela odgovornosti i nadležnosti između organizacionih delova koji se bave akviziranjem klijenata i preuzimanjem rizika (front office) i organizacionih delova koji se bave nezavisnom procenom i praćenjem rizika (Sektor upravljanja rizicima), kao i proverom ispunjenja svih uslova za puštanje sredstava, i ostalim poslovima kreditne administracije (Sektor bankarskih operacija).

Način procene rizičnog profila banke i metodologije za identifikovanje i merenje rizika

Najvažniji procesi sistema upravljanja kreditnim rizikom su:

- praćenje izloženosti na nivou klijenta odnosno grupe povezanih lica
- monitoring plasmana u cilju ranog otkrivanja znakova upozorenja,
- klasifikacija plasmana u skladu sa regulativom Narodne banke Srbije,
- procena obezvređenja plasmana,
- određivanje internog rejtinga u skladu sa internom metodologijom
- obračun minimalnog kapitalnog zahteva za kreditni rizik i interne procene adekvatnosti kapitala.
- procena Pružaoca usluga eksternalizacije za aktivnosti koje su predmet eksternalizacije

Procena kreditnog rizika se vrši i na nivou portfolija sa ciljem ažurnog izveštavanja organa Banke i regulatora o upravljanju kreditnim rizikom.

Rizični profil banke opredeljen je prihvatljivim nivoom rizika za banku, a u skladu sa Strategijom upravljanja rizicima i zavisi od strukture portfolija banke. Cilj upravljanja kreditnim rizikom je minimiziranje negativnih efekata kreditnog rizika na finansijski rezultat i kapital banke, po osnovu bilansnih i vanbilansnih stavki, kao i na osnovu poslovanja sa drugom ugovornom stranom za pozicije koje se vode u bankarskoj knjizi i knjizi trgovanja. Identifikovanje kreditnog rizika započinje podnošenjem zahteva za odobrenje plasmana.

Proces odobravanja plasmana započinje prikupljanjem i proverom sve neophodne dokumentacije, informacija i podataka na osnovu kojih se vrši kreditna analiza pojedinačnih plasmana, kao i faktora kreditnog rizika.

Analiza pojedinačnog plasmana obuhvata analizu kvalitativnih i kvantitativnih pokazatelja poslovanja klijenata, identifikovanje nivoa rizika (utvrđivanje klasifikacije po regulativi Narodne banke Srbije i internog rejtinga klijenata.

Proces merenja kreditnog rizika zasnovan je na dva pristupa:

- regulatorni pristup – klasifikacija potraživanja dužnika po osnovu propisa Narodne banke Srbije i proces obezvređenja plasmana;
- interni pristup – merenje nivoa rizičnosti pojedinačnog plasmana.

U okviru procesa odobravanja plasmana sagledava se izloženost u odnosu na definisane limite.

U cilju održavanja rizika na prihvatljivom nivou, banka primenjuje tehnike ublažavanja kreditnog rizika na nivou pojedinačnog plasmana putem poštovanja limita izloženosti, diversifikacije ulaganja i pribavljanja prihvatljivih instrumenata obezbeđenja u cilju sekundarne naplate.

Nakon odobrenja plasmana vrši se praćenje plasmana i poslovanje klijenata kroz redovan i vanredni monitoring u cilju pravovremene identifikacije signala upozorenja.

Izveštavanje o kreditnom riziku na nivou banke obuhvata sistem eksternog i internog izveštavanja o upravljanju kreditnim rizikom.

Mere za ublažavanje pojedinačnih rizika

Banka pod ublažavanjem rizika podrazumeva mogućnost primene diversifikacija, smanjenja i/ili izbegavanja rizika, imajući u vidu svoj rizični profil i sklonost ka rizicima.

Aktivno upravljanje kreditnim rizicima, razmatra se u svojstvu jednog od bitnih elemenata sistema kontrole izloženosti kreditnom riziku i neophodnog kapitala (regulatornog i ekonomskog).

Upravljanje preuzetim kreditnim rizicima primenjuje se putem aktivne diversifikacije rizične aktive.

Obezbeđenje plasmana predstavlja jedan od ključnih mera za ublažavanje kreditnog rizika, a počiva na sledećim principima:

- rad sa obezbeđenjem u skladu sa zahtevima regulatora i internih akata;
- kontrola (uspostavljanje ograničenja) maksimalnog iznosa (udela) neobezbeđenih obaveza po kreditnim poslovima;
- postojanje sistema hijerarhije, prioriteta i ograničenja po vrstama obezbeđenja (odnosno imovini koja se uzima kao obezbeđenje) sa aspekta njihove sigurnosti i likvidnosti (imajući u vidu specifičnosti raznih vrsta kreditiranja);
- postojanje hair-cut sistema prilikom određivanja interno prihvaćene vrednosti obezbeđenja;
- prilagođavanje vrste i iznosa obezbeđenja u zavisnosti od nivoa prihvaćenih rizika (uključujući rokove plasmana), a imajući u vidu tržišnu situaciju;
- monitoring obezbeđenja od Banke, tako i putem angažovanja eksternih organizacija tokom čitavog roka važenja kreditnog proizvoda;
- standardizacija zahteva po pitanju obezbeđenja prilikom razvoja novih kreditnih proizvoda;
- procedure/postupak za izbor kompanija za procenu i osiguranje, a koje se angažuju radi procene, odnosno osiguranja imovine koja se uzima kao obezbeđenje.

Način praćenja i kontrole pojedinačnih rizika i uspostavljanje sistema limita banke

Kvalitet bilansne aktive i vanbilansnih stavki se prati na nivou Banke i s tim u vezi nadležne organizacione jedinice predlažu Izvršnom odboru odgovarajuće mere. Rizik izloženosti Banke se prati po segmentima njenog poslovanja – privreda, javni sektor, stanovništvo kao i po industrijskim delatnostima, regionima i zemljama porekla dužnika.

Kontrola kvaliteta kreditnog portfolia Banke vrši se kako na nivou svakog kreditnog proizvoda, tako i kreditnog portfolia u potpunosti.

Monitoring se vrši na način predviđen odgovarajućim internim aktima na redovnoj osnovi kaoi kod pojavljivanja značajne negativne informacije o klijentu.

Kontrola i monitoring tekućeg stanja dužnika obuhvata:

- analizu tekućeg finansijskog stanja zajmoprimca na osnovu podataka iz finansijskih izveštaja,
- kontrolu redovnosti izvršenja obaveza po plasmanu
- kontrolu realizacije kreditnog projekta,
- kontrolu ispunjavanja ostalih uslova kreditiranja
- kontrolu sredstava obezbeđenja,
- prikupljanje i analizu ostalih bitnih informacija vezanih za klijenta,
- redovnu komunikaciju sa klijentom.

Informaciju o stanju dužnika sa znacima finansijske nestabilnosti, o dinamici njihovog finansijskog stanja, zajedno sa predlozima o daljoj saradnji (priprema restrukturiranja, blokada računa, proglašenje dospelosti plasmana) predmet je odlučivanja Kreditnog odbora Banke.

Limiti kreditnog rizika su definisani kao maksimalni nivo izloženosti koju je Banka spremna da preuzme. Glavni instrument za ograničenje i kontrolu kreditnog rizika koji je Banka spremna da preuzme je sistem kreditnih limita.

Glavni tipovi kreditnih limita su:

- Limiti postavljeni u cilju ograničenja nivoa koncentracije (limiti po delatnostima, koncentracija najvećih depozita);
- Regulatorni limiti postavljeni od NBS za izloženost ka dužniku odnosno grupi povezanih lica;

Struktura limita na nivou pojedinačnog klijenta (grupe povezanih lica) se po pravilu utvrđuju za finansijske institucije i to na nivou klijenta i i po proizvodu.

Limiti koncentracije rizika u skladu sa regulativom Narodne banke:

- Izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica umanjena na način definisan Odlukom o upravljanju rizicima ne sme preći 25% kapitala banke;
- Zbir svih velikih izloženosti banke ne sme preći 400% kapitala banke.

Limiti rizika zemlje:

Banka određuje limite izloženost prema zemlji porekla dužnika (osim R.Srbije).

Banka prati koncentraciju izloženosti po geografskim regionima na način definisan odgovarajućim internim aktom.

Limiti delatnosti:

Limiti delatnosti su maksimum izloženosti po delatnostima (industrijskim granama).

Limiti izloženosti po regionima:

Maksimalna izloženost po regionima koju Banka smatra prihvatljivom, tačka 63 Odluke o upravljanju rizicima.

2.3.2 Politika upravljanja rizikom likvidnosti

Sistem upravljanja rizikom likvidnosti čini:

- Principi upravljanja rizikom likvidnosti,
- Organizaciona struktura za adekvatno upravljanje rizikom likvidnosti,
- Procesi upravljanja rizikom likvidnosti,
- Informacioni sistem koji podržava upravljanje likvidnošću,
- Blagovremeno i adekvatno postupanje u situacijama povećanog rizika likvidnosti i izrada Plana poslovanja u slučaju nastanka nepredviđenih događaja (Krizni plan likvidnosti).

Način organizovanja procesa upravljanja rizicima banke;

Učesnici u upravljanju rizikom likvidnosti:

- ALCO odbor Banke
- Sektor sredstava i likvidnosti (Treasury)
- Sektor upravljanja rizicima (Odeljenje za kontrolu rizika)
- Sektor finansija
- Sektor poslovanja sa privredom

Način procene rizičnog profila banke i metodologije za identifikovanje i merenje rizika

Merenje, odnosno procenu rizika likvidnosti predstavljaju kvantitativnu i/ili kvalitativnu procenu identifikovanog rizika likvidnosti i u nadležnosti je Sektora upravljanja rizicima. Merenje, odnosno procena rizika likvidnosti obuhvata primenu Gap analize i Stres testa.

Strategijom upravljanja rizicima se definisani su apetiti rizika za rizik likvidnosti.

Mere za ublažavanje pojedinačnih rizika

Merenje, odnosno procenu izloženosti riziku likvidnosti, predstavlja kvantitativnu i/ili kvalitativnu procenu identifikovanog rizika i u nadležnosti je Sektora upravljanja rizicima. Merenje, odnosno procena rizika obuhvata sledeće tehnike:

- GAP analizu
- RACIO analizu

Ublažavanje rizika likvidnosti predstavlja utvrđivanje mera i pravila za ublažavanje rizika putem uspostavljanja sistema limita, odnosno održavanje rizika na prihvatljivom nivou za rizični profil Banke.

Ublažavanje rizika likvidnosti obuhvata definisanje:

1. limita izloženosti riziku likvidnosti (osnovnih i internih limita) i
2. mere zaštite od rizika likvidnosti.

Ciljani nivo izloženosti riziku likvidnosti (apetit za rizik – indikator rizičnog profila Banke) je definisan Strategijom upravljanja rizicima, kao i njihove trigger i limit vrednosti, koji su definisani na nivou koji bi signalizirao krizu likvidnosti ranije u odnosu na regulatorno propisane vrednosti.

Sektor upravljanja rizicima u saradnji sa Treasury, predlaže ALCO odboru uspostavljanje novih i/ili revidiranje postojećih limita za kontrolu izloženosti riziku likvidnosti.

Sektor upravljanja rizicima upravlja rizikom likvidnosti koristeći definisane interne limite, odnosno prati usklađenost sa regulatornim limitima.

Radi uspešnog upravljanja rizikom likvidnosti, Sektor upravljanja rizicima dnevno kontroliše kretanja pokazatelja likvidnosti, odnosno iskorišćenost limita kako bi se omogućilo blagovremeno preduzimanje mera u cilju održavanja izloženosti riziku likvidnosti u okviru definisanih ukupnih limita.

Praćenje izloženosti riziku likvidnosti obuhvata i projekciju rizika u cilju umanjenja buduće izloženosti banke ovom riziku.

Način praćenja i kontrole pojedinačnih rizika i uspostavljanje sistema limita banke

Način praćenja i kontrole rizika likvidnosti ogleda se u uspostavljanju i praćenju graničnih vrednosti definisanih za odabrane pokazatelje likvidnosti (apetite rizika definisane Strategijom upravljanja rizicima, ali i internim limitima definisanim u okviru Procedure upravljanja rizikom likvidnosti, odobrenim od strane ALCO odbora).

2.3.3 Politika upravljanja tržišnim rizicima

Način organizovanja procesa upravljanja rizicima banke

Politika upravljanja tržišnim i kamatnim rizikom utvrđuje osnovne principe i zahteve za upravljanje tržišnim rizicima u okviru Banke, zadatke i ciljeve; utvrđuje metodološke osnove za identifikovanje tržišnih rizika, procenu, nadgledanje i kontrolu, kao i odgovor na njih, kriterijum eskalacije i tretiranje tržišnih rizika.

Ovlašćeni organi banke su: Upravni odbor, Izvršni odbor i Odbor za upravljanje aktivom i pasivom. Odgovornosti su detaljno propisane u posebnom pravilniku i/ili od strane ovlašćenog organa – odnosno organa nadležnih za odlučivanje.

Učesnici u upravljanju rizikom likvidnosti:

- ALCO odbor Banke
- Sektor sredstava i likvidnosti (Treasury):
- Sektor upravljanja rizicima:
- Sektor finansija:
- Sektor Platnog prometa:
- Sektor poslovanja sa privredom i Sektor poslovanja sa stanovništvom

Način procene rizičnog profila banke i metodologije za identifikovanje i merenje rizika

Skлонost ka riziku predstavljaju sistem kvantitativnih indikatora koji su navedeni u Strategiji za upravljanje rizicima je nivo (profil) rizika koji je banka sposobna i/ili spremna da preduzme za postizanje ciljeva postavljenih strategijom razvoja Banke.

Strategijom upravljanja rizicima se uređuje postupak praćenja apetita rizika i način odlučivanja.

Mere za ublažavanje pojedinačnih rizika

Merenje, odnosno procenu deviznog rizika predstavljaju kvantitativnu i/ili kvalitativnu procenu identifikovanog deviznog rizika (OCP pozicija) i u nadležnosti je Sektora upravljanja rizicima.

Merenje, odnosno procena rizika obuhvata sledeće tehnike:

1. GAP analiza (valutna struktura)
2. RACIO analizu

Pod ublažavanjem deviznog rizika, podrazumeva se diversifikacija, prenos, smanjenje i/ili izbegavanje rizika, a Banka ga sprovodi putem uspostavljanja sistema limita za ograničavanje deviznog rizika, odnosno održavanja rizika na prihvatljivom nivou imajući u vidu svoj rizični profil i sklonost ka rizicima.

Prihvatljiv nivo deviznog rizika (apetit za rizik – indikator rizičnog profila Banke) je definisan Strategijom upravljanja rizicima u vidu maksimalne vrednosti pokazatelja deviznog rizika.

2.3.4 Politika upravljanja kamatnim rizikom i rizikom opcionalnosti

Način organizovanja procesa upravljanja rizicima banke

Banka je uspostavila jedinstven proces upravljanja kamatnim rizikom kojim se identifikuje i procenjuje uticaj aktivnosti banke na njenu izloženost kamatnom riziku, odnosno, identifikuje i procenjuje njihov uticaj na rezultat i kapital banke.

Upravljanje kamatnim rizikom banke podrazumeva integrisan proces koji obuhvata:

1. Identifikovanje kamatnog rizika,
2. Merenje, odnosno procenu kamatnog rizika,
3. Ublažavanje kamatnog rizika,
4. Praćenje i kontrola kamatnog rizika,
5. Izveštavanje o kamatnom riziku.

Organizacioni delovi koji učestvuju u procesu upravljanja kamatnim rizikom su:

- ALCO odbor Banke
- Sektor sredstava i likvidnosti / Treasury
- Sektor upravljanja rizicima
- Sektor poslovanja sa privredom i Sektor poslovanja sa stanovništvom

Način procene rizičnog profila banke i metodologije za identifikovanje i merenje rizika

Sklonost ka riziku predstavljaju sistem kvantitativnih indikatora koji su navedeni u Strategiji za upravljanje rizicima je nivo (profil) rizika koji je banka sposobna i/ili spremna da preduzme za postizanje ciljeva postavljenih strategijom razvoja Banke.

Apetiti rizika takođe postavljaju merila za kvantitativne indikatore i zahteve za praćenje tih merila.

Mere za ublažavanje pojedinačnih rizika

Merenje, odnosno procenu kamatnog rizika predstavljaju kvantitativnu i/ili kvalitativnu procenu identifikovanog kamatnog rizika i u nadležnosti je Sektora upravljanja rizicima. Merenje, odnosno procena rizika obuhvata sledeće tehnike:

Paralelno pomeranje kamatnih stopa ispituje se uticaj na ekonomsku vrednost banke

Black - Scholes model i za utvrđivanje izloženosti riziku opcije.

Pod ublažavanjem kamatnog rizika, podrazumeva se diversifikacija, prenos, smanjenje i/ili izbegavanje rizika, a Banka ga sprovodi putem uspostavljanja sistema limita, odnosno održavanja rizika na prihvatljivom nivou imajući u vidu svoj rizični profil i sklonost ka rizicima.

Detaljnije pojašnjenje načina obračuna, praćenja i kontrole rizika dat je u okviru Procedure za upravljanje kamatnim rizikom.

2.3.5 Politika upravljanja operativnim rizicima

Upravljanje operativnim rizicima ima za cilj sledeće:

- Identifikaciju operativnih rizika, merenje i određivanje njegovog prihvatljivog nivoa;

- Sprovođenje pravovremenih mera za održavanje prihvatljivog nivoa operativnih/regulatornih rizika;
- Smanjenje mogućnosti negativnih finansijskih efekata za banku;
- Kontrola efikasnosti upravljanja operativnim rizicima;
- Unapređenje sigurnosti, ispravnosti i konkurentske snage banke;
- Poboljšanje sistema, procesa i tehnologija koje koristi banka;
- Usklađenost sa važećim lokalnim zakonodavstvom i zahtevima regulatora (uključujući one koji se odnose na adekvatnost kapitala u vezi sa operativnim rizikom).

Ciljevi banke u upravljanju operativnim rizicima se postižu na osnovu sistemskog i sveobuhvatnog pristupa, koji podrazumeva:

- Kvalitativna i kvantitativna procena (merenje) nivoa operativnog rizika;
- Analiza i procena operativnog rizika banke na nivou proizvoda, procesa i sistema;
- Analiza i procena operativnog rizika banke u okviru procesa upravljanja Poveravanjem aktivnosti trećim licima;

Način organizovanja procesa upravljanja rizicima banke

Nadležni organizacioni delovima Banke za upravljanje operativnim rizikom su:

- Izvršni odbor Banke
- Sektor upravljanja rizicima (Odeljenje za kontrolu rizika)
- Sektor Finansija
- Ostali organizacioni delovi Banke u delu prijave događaja operativnog rizika

Način procene rizičnog profila banke i metodologije za identifikovanje i merenje rizika

Merenje, odnosno procena izloženosti OR predstavlja kvantitativnu i/ili kvalitativnu procenu identifikovanog rizika.

Sektor upravljanja rizicima, pored korišćenja podataka iz **baze operativnih rizika**, može sprovoditi procenu izloženosti Banke OR riziku primenom sledećih tehnika/metoda prema dinamici:

- 1) samo-procena – najmanje jedanput godišnje i češće prema potrebi,
- 2) indikatora izloženosti (OR obrazac) metodom osnovnog indikatora (**BIA pristup**) za izračunavanje Indikatora izloženosti.

Praćenje kontrola izloženosti operativnom riziku se vrši uz pomoć vrednosti apetita rizika: trigger i limit vrednosti definisane Strategijom upravljanja rizicima, i ove vrednosti se revidiraju na godišnjem nivou.

Mere za ublažavanje pojedinačnih rizika

Ublažavanje rizika predstavlja utvrđivanje mera i pravila za ublažavanje rizika putem uspostavljanja sistema limita, odnosno održavanje rizika na prihvatljivom nivou za rizični profil Banke.

Prihvatljiv nivo maksimalne izloženosti riziku (apetit za rizik – indikator rizičnog profila Banke) je definisan *Strategijom upravljanja rizicima* sa graničnim vrednostima limita i trigger vrednosti.

Procena operativnog rizika koji proizilazi iz implementacije novih proizvoda:

Banka uspostavlja i vodi jedinstvenu evidenciju uvođenja novih proizvoda u skladu sa tačkom 73 Odluke o upravljanju rizicima banke. Za obveštavanje NBS i vođenje jedinstvene evidencije se zadužuje Sektor upravljanja rizicima/Odeljenje za kontrolu rizika.

Detaljniji način upravljanja rizicima po osnovu uvođenja novih i modifikacije postojećih proizvoda definisan je u okviru Procedure za upravljanje rizicima koji nastaju po osnovu uvođenja novih / redizajniranih proizvoda / usluga.

Procena operativnog rizika koji proizilazi iz poveravanja aktivnosti trećim licima:

Pod aktivnostima koje Banka poverava trećim licima (u daljem tekstu: eksternalizacija i/ili outsourcing) podrazumevaju se aktivnosti / usluge u vezi sa poslovanjem Banke koje je ugovorno poverila trećem licu a ona ih obavlja kao svoju pretežnu delatnost i za koje je registrovana, u skladu sa Članom 4. Zakona o bankama.

Sektor upravljanja rizicima/Odeljenje za kontrolu rizika je obavezan da vodi i uspostavlja jedinstvenu evidenciju aktivnosti poveravanja aktivnosti.

Detalji načina upravljanja operativnim rizikom koji proizilazi iz rizika poveravanja aktivnosti trećim licima opisan je u Proceduri za upravljanje rizicima koji nastaju po osnovu poveravanja aktivnosti trećim licima (eksternalizacija – outsourcing).

2.3.6 Upravljanje kreditno-deviznim rizikom

Način organizovanja procesa upravljanja rizicima banke

Učesnici u upravljanju rizicima po osnovu izloženosti u dinarima sa valutnom klauzjulom i izloženosti u stranoj valuti su po pravilu identični kao u procesu upravljanja kreditnim rizikom, odnosno:

- Sektor upravljanja rizicima
- Sektor poslovanja sa privredom
- Sektor poslovanja sa stanovništvom
- Sektor pravnih poslova
- Sektor bankarskih operacija

Osnovni princip koji Banka prati i koga se pridržava prilikom uspostavljanja organizacione strukture je jasna podela odgovornosti i nadležnosti između organizacionih delova koji se bave akviziranjem klijenata i preuzimanjem rizika (front office) i organizacionih delova koji se bave nezavisnom procenom i praćenjem rizika (Sektor upravljanja rizicima), kao i proverom ispunjenja svih uslova za puštanje sredstava, i ostalim poslovima kreditne administracije (Sektor bankarskih operacija).

Način procene rizičnog profila banke i metodologije za identifikovanje i merenje rizika

Najvažniji procesi sistema upravljanja kreditno deviznim rizikom su:

- praćenje izloženosti na nivou portfolija i grupa izloženosti (pravna i fizička lica);
- monitoring plasmana u cilju ranog otkrivanja znakova upozorenja sa aspekta pogoršanja valutne strukture dužnika;
- obračun internog kapitalnog zahteva za kreditno devizni rizik (rizik po osnovu izloženosti u dinarima sa valutnom klauzulom i izloženosti u stranoj valuti).

Procena kreditno deviznog rizika se vrši na nivou portfolija i pojedinačnog dužnika sa ciljem ažurnog izveštavanja organa Banke i regulatora o upravljanju kreditno deviznim rizikom.

Cilj upravljanja kreditno deviznim rizikom je minimiziranje nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled neizvršenja obaveze dužnika u ugovorenim rokovima, koji nastaju usled negativnog uticaja promene kursa strane valute na finansijsko stanje dužnika.

U cilju održavanja rizika na prihvatljivom nivou, banka primenjuje tehnike ublažavanja kreditnog rizika na nivou pojedinačnog plasmana putem poštovanja limita izloženosti, diversifikacije ulaganja i pribavljanja prihvatljivih instrumenata obezbeđenja u cilju sekundarne naplate.

Izveštavanje o kreditnom deviznom riziku na nivou banke obuhvata sistem eksternog i internog izveštavanja u sklopu upravljanja kreditnim rizikom.

2.3.7 Ostali rizici

Rizici ulaganja banke

Rizični profil Banke opredeljen je prihvatljivim nivoom rizika za Banku. Prihvatljiv nivo izloženosti riziku ulaganja u skladu je sa definisanom Strategijom upravljanja rizicima i zavisi od nivoa izloženosti banke riziku ulaganja.

Osnovni principi koji se moraju poštovati prilikom identifikovanja rizika ulaganja su sledeći:

- sveobuhvatno i ažurno prikupljanje inputa neophodnih za identifikaciju rizika ulaganja;
- analiza svih faktora rizika ulaganja;
- definisanje planova kapitalnih ulaganja;
- tačno beleženje informacija kroz informacione sisteme banke;
- analiza tekućih uzroka izloženosti riziku ulaganja na osnovu trenutnih i istorijskih podataka kao i izloženosti riziku ulaganja koji može nastupiti u budućem periodu;
- sagledavanje uticaja novih proizvoda i aktivnosti na rizik ulaganja.

Ulaganja banke u jedno lice koje nije lice u finansijskom sektoru ne sme preći 10% njenog kapitala, pri čemu se pod ovim ulaganjem podrazumeva ulaganje kojim banka stiče udeo ili akcije lica koje nije lice u finansijskom sektoru.

Ukupna ulaganja banke u lica koja nisu lica u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva banke ne smeju preći 60% kapitala banke, s tim što se ovo ograničenje ne odnosi na sticanje akcija radi njihove dalje prodaje u roku od šest meseci od dana ovog sticanja.

Apetiti rizika za rizike ulaganja su objedinjeni kroz ulaganja u nefinansijske subjekte, osnovna sredstva i investicione nekretnine.

Rizici zemlje porekla dužnika

Procedurom za upravljanje rizikom zemlje porekla dužnika banka je bliže opisala način procesa upravljanja rizikom zemlje (i povezanim rizicima) kojim se identifikuje i procenjuje uticaj aktivnosti banke na njenu izloženost rizicima, odnosno identifikuje i procenjuje njihov uticaj na rezultat i kapital banke.

Cilj upravljanja rizikom zemlje je da se obezbedi minimalna izloženost kroz adekvatno merenje rizika zemlje primenom usvojene metodologije/procedure i definisanih limita izloženosti prema zemljama ili grupi zemalja na osnovu rejtinga zemlje.

Organizacioni delovi Banke koji učestvuju u upravljanju rizikom zemlje porekla dužnika su:

- ALCO odbor
- Sektor upravljanja rizicima,
- Sektor sredstava i likvidnosti,
- Sektor poslovanja sa privredom,
- Sektor poslovanja sa stanovništvom,
- Sektor finansija i po potrebi drugi organizacioni delovi Banke.

Strateški rizik

Upravljanjem strateškim rizikom banke učestvuju sledeći organizacioni delovi banke:

- Upravni odbor Banke koji odobrava i prati sprovođenje dugoročne razvoje strategije banke. Upravni odbor prati implementaciju dugoročne strategije razvoja banke najmanje jednom kvartalno
- Izvršni odbor Banke koji je zadužen za predlaganje i sprovođenje usvojene strategije razvoja banke
- Ostali organizacioni delovi banke svaki iz svog domena nadležnosti
- Odbori banke prema domenu nadležnosti.

3 KAPITAL BANKE

Na izveštajni datum, regulatorni kapital Banke iznosio je RSD 1,743,334 hiljada, odnosno EUR 14,827 hiljada po zvaničnom srednjem kursu na dan bilansa stanja i iznad je propisanog zakonskog minimuma.

U okviru Priloga 1, koji čini sastavni deo predmetnog Izveštaja, dat je prikaz strukture Regulatornog kapitala Banke.

4 KAPITALNI ZAHTEVI I ADEKVATNOST KAPITALA BANKE

Banka izračunava pokazatelj adekvatnosti kapitala i kapitalne zahteve u skladu sa regulativnom Narodne banke Srbije koristeći Standardizovani pristup za kreditne i tržišne rizike i Pristup osnovnog indikatora za operativni rizik.

Pokazatelj adekvatnosti kapitala banke iznosi 21,68%, pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala 21,14% i pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala 21,14%, koji su pojedinačno iznad minimalnih regulatornih vrednosti od 8%, 4.5% i 6%, respektivno.

U okviru Priloga 1, koji čini sastavni deo predmetnog Izveštaja, dati su podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala Banke.

Banka nije izložena riziku riziku izmirenja/ispоруke po osnovu neizmirenih transakcija.

Rukovodstvo Banke kontinuirano prati pokazatelje adekvatnosti Banke i druge pokazatelje poslovanja koje propisuje Narodna banka Srbije i dostavlja kvartalne izveštaje Narodnoj banci Srbije o ostvarenim vrednostima pokazatelja.

5 PROCES INTERNE PROCENE ADEKVATNOSTI KAPITALA BANKE (ICAAP)

Cilj procesa interne procene adekvatnosti kapitala u Banci je pravilna identifikacija i merenje rizika, odgovarajući nivo internog kapitala u skladu sa rizičnim profilom Banke, kao i primena i dalji razvoj sistema za upravljanje rizicima.

Dve osnovne oblasti procesa interne procene adekvatnosti kapitala su upravljanje rizikom i upravljanje kapitalom. Glavni cilj sposobnosti Banke za podnošenje rizika je prvenstveno održavanje adekvatnosti kapitala na prihvatljivom nivou i obezbeđivanje solventnosti u svakom trenutku kroz proces planiranja kapitala.

Osnovna načela su:

- proces je zasnovan na procesu identifikacije i merenja, odnosno procene rizika;
- obezbeđuje sveobuhvatnu procenu rizika, kao i praćenje materijalno značajnih rizika kojima je banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju;
- obezbeđuje adekvatan nivo raspoloživog internog kapitala u skladu sa rizičnim profilom banke;
- proces je uključen u sistem upravljanja bankom i donošenja odluka u banci;
- proces je predmet redovne analize, praćenja i provere.

Proces interne procene adekvatnosti kapitala u Banci obuhvata sledeće faze:

1. utvrđivanje materijalno značajnih rizika,
2. izračunavanje internih kapitalnih zahteva za pojedinačne rizike,
3. utvrđivanje ukupnih internih kapitalnih zahteva;
4. poređenje sledećih elemenata:
 - kapitala obračunatog u skladu sa Odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke i raspoloživog internog kapitala,
 - Minimalnih kapitalnih zahteva izračunatih u skladu sa Odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke i internih kapitalnih zahteva za pojedinačne rizike;
 - Zbira minimalnih kapitalnih zahteva zračunatih u skladu sa Odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke i ukupnih internih kapitalnih zahteva.

5. Stres testiranje internog kapitala. Proces stres testiranja je definisan u posebnoj proceduri (metodologiji).

Interno raspoloživi kapital po definiciji jednak je nivou, strukturi i prirodi regulatornog kapitala banke.

Utvrđivanje materijalno značajnih rizika

Materijalna značajnost rizika je ocenjena na osnovu vrste, obima i složenosti poslovanja Banke kao i specifičnost okruženja u kojem posluje.

Za materijalno značajne rizike kroz ICAAP, primenjuju se definicije iz Odluke o upravljanju rizicima, odnosno Odluke o adekvatnosti kapitala, osim u slučaju da ne postoji definicija rizika za koje je uspostavljena identifikacija rizika.

Identifikacija i procena rizika se sprovodi od strane Sektora upravljanja rizicima na bazi kriterijuma za utvrđivanje materijalne značajnosti rizika, a na bazi ICAAP metodologije sprovodi se procena rizika u zavisnosti od izloženosti riziku i od toga da li se isti može pojedinačno kvantifikovati.

Banka primenjuje kvantitativne i kvalitativne kriterijume za utvrđivanje materijalne značajnosti.

IZRACUNAVANJE INTERNIH KAPITALNIH ZAHTEVA ZA POJEDINACNE RIZIKE

Banka izračunava ukupan interni kapitalni zahtev na osnovu zbira internih kapitalnih zahteva za pojedinačne materijalno značajne rizike dobijenih korišćenjem sopstvene Metodologije. Sektor upravljanja rizicima prilikom izrade izveštaja, utvrđuje potrebu izrade dodatnih (alternativnih) pristupa.

5.1 Metodologija izračunavanja internog kapitalnog zahteva za kreditni rizik

Obračun internog kapitala za kreditni rizik baziran je na metodama obračuna rizične ponderisane aktive prema standardizovanom pristupu za kreditni rizik u okviru I stuba.

Banka primenjuje Prilagođeni Standardizovani pristup – razlike u odnosu na postojeći pristup uključuju izmenjene faktore kreditne konverzije sa ciljem testiranja potcenjenosti ovih faktora.

5.2 Rezidualni rizik

Banka prati rezidualni rizik prema:

- a) metodama prilagodjavanja (jednostavni i složeni);
- b) tipu sredstva obezbedjenja (na način predviđen Odlukom o adekvatnosti kapitala)
- c) prema rasponu LTV racija svakog plasmana.

5.3 Metodologija izračunavanja internog kapitalnog zahteva za CVA rizik

Obračun internog kapitala za CVA rizik (izloženost riziku prilagođavanja kreditne izloženosti) baziran je na pretpostavkama obračuna rizične ponderisane aktive prema standardizovanom pristupu za CVA rizik u okviru I stuba.

CVA rizik predstavlja rizik nastanka gubitaka koji proizlaze iz promene iznosa CVA usled promene kreditne marže druge ugovorne strane zbog promene njene kreditne sposobnosti.

5.4 Kreditni rizik indukovan kamatnim rizikom

Kreditni rizik indukovan kamatnim rizikom predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital usled neizvršenja dužnika i to po osnovu promene kamatnih stopa, a naročito kod gotovinskih kredita fizičkim licima koji su po pravilu dugoročnijeg karaktera.

Banka meri ovaj riziku u okviru kreditnog rizika kao deo kapitalnog zahteva za izloženosti fizičkim licima i pravnim licima, koristeću ublažavanja po osnovu sredstava obezbeđenja i sa ciljem da se već obračunati kapitalni zahtev po osnovu kreditnog rizika uveća za izloženosti sa varijabilnom kamatnom stopom i dužim rokovima dospeća, što predstavlja rizičniji deo portfolija Banke.

5.5 Metodologija izračunavanje internog kapitalnog zahteva za rizik koncentracije

Obračun internog kapitala za rizik koncentracije zasniva se na zbirnom kapitalnom zahtevu u pogledu:

- a) penalizovanja prekoračenja limita interno definisanih zona za vrednosti učešća izloženosti u kapitalu pri čemu se posmatraju samo velike izloženosti, što ujedno predstavlja ključnu razliku u odnosu na postojeći pristup za kreditni rizik za koji ne postoje penali za prekoračenja ili posebni ponderi za velike izloženosti;
- b) penalizovanju prekoračenja velikih izloženosti
- c) penalizovanja prekoračenja za sektorsku koncentraciju i TOP 100 klijenata

Velike izloženosti i učešća u kapitalu se određuju u skladu sa metodologijom za izradu regulatornih izveštaja za velike izloženosti (VI-LI, VI-GPL).

5.6 Metodologija izračunavanje internog kapitalnog zahteva za kreditno – devizni rizik

Metodologija za računanje kapitalnog zahteva za kreditno - devizni rizik može se smatrati modifikacijom metodologije za računanje kapitalnog zahteva za kreditni rizik po standardizovanom pristupu, primenom korigovanog deviznog kursa koji se koristi kod izražavanja vrednosti izloženosti (i obezbeđenja) u valutu izveštavanja (RSD), odnosno ponovni obračun sa korigovanim kursom.

Određivanje klasa izloženosti, dodeljivanje pondera kreditnog rizika, primena tehnika ublažavanja i formiranje analitičkih i finalnih izveštaja vrši se na kvalitativno isti način kao i kod standardizovanog pristupa.

Finalni rezultat kod obračuna izveštaja za kreditno-devizni rizik ima za cilj da pokaže koliko je moguće povećanje kapitalnog zahteva za kreditni rizik usled uticaja promena deviznih kurseva.

5.7 Metodologija izračunavanje internog kapitalnog zahteva za devizni rizik

Metodologija za računanje kapitalnog zahteva za devizni rizik se može smatrati modifikacijom metodologije za računanje kapitalnog zahteva za devizni rizik po standardizovanom pristupu koji Banka primenjuje prilikom izračuna minimalnog kapitalnog zahteva za devizni rizik.

Prilagođeni Standardizovani pristup – razlike u odnosu na postojeći pristup:

- ponder rizika se računa za svaku valutu posebno uz odgovarajući nivo poverenja;
 - Banka određuju limit (procenat) za koji se maksimalna neto otvorena pozicija smatra značajnom za iskazivanje kapitalnog zahteva, ovaj limit prema OAK iznosi 2% regulatornog kapitala.
- alternativni pristup obračuna deviznog rizika zasnovanog na volatilnosti portfolija (neto otvorene devizne pozicije) na osnovu učešća odgovarajućih valuta u neto otvorenoj deviznoj poziciji i korelaciji valuta za prethodnih godinu dana.

5.8 Metodologija izračunavanje internog kapitalnog zahteva za kamatni rizik

Raspored kamatonosne aktive i pasive prema pretpostavkama iz GAP metodologije koja se koristi u redovnom sistemu upravljanja rizicima i primena kamatnog repricing-a za kamatni šok pojedinačno definisan za materijalno značajne valute i zbirno za ostale valute.

Izračunati GAP po vremenskim (bazelskim) korpama se množi ponderima definisanim za svaku vremensku korpu i valutu, kako bi se dobila stresirana vrednost ekonomske vrednosti za date promene u kamatnim stopama na nivou portfolia na bruto osnovi za svaku valutu posebno i sve valute zbirno.

Metodologija za utvrđivanje rizika opcije se bazira na utvrđivanju izloženosti opcije (ugrađene opcije) u vezi sa prevremenom otplatom kredita i prevremenim povlačenjem depozita.

Pretpostavka ugrađene opcionalnosti je vrednovanje na isti način kao i istoimeni derivati, odnosno kao pozicije u call i put opcijama. Za potrebe analize, mogućnost prevremene otplate kredita se vrednuje kao kratka pozicija Banke u call opciji, a mogućnost prevremenog povlačenja depozita je jednaka kratkoj poziciji u put opciji. Vrednovanje opcija se obavlja putem standardne Black and Scholes formule.

5.9 Metodologija izračunavanje internog kapitalnog zahteva za rizik likvidnosti

Banka primenjuje prilagođeni standardizovani pristup za rizik likvidnosti, primenjujući sistem penalizovanja, polazeći od pretpostavki definisanim u Odluci o upravljanju rizikom likvidnosti banke.

Banka za potrebe ICAAP izveštaja koristi pretpostavke i definicije definisane Odlukom o upravljanju likvidnosti za potrebe izračunavanja pokazatelj pokrića likvidne aktive i zaštitnog sloja likvidnosti

Za potrebe računanja kapitalnog zahteva za rizik likvidnosti, razvijena je metodologija koja obuhvata rizik finansiranja. Rizik likvidnosti se posmatra kao neusaglašenost između priliva i odliva sredstava po vremenskim korpama, u periodu do godinu dana. Pretpostavlja se da negativni gap u jednoj vremenskoj korpi može da se pokrije pozitivnim gap-om iz prethodnih korpi, ta se kao mera rizika može posmatrati kumulativni gap po vremenskim korpama.

Kapitalni zahtev se može posmatrati kao kamata na sredstva koja je potrebno pozajmiti kako bi se neutralisao negativni gap. Banka za potrebe obračuna internog kapitalnog zahteva

primenjuje tržišne kamatne stope u zavisnosti od ročnosti negativnog kumulativnog gap-a, obzirom da sa druge strane ne uzima kao mogućnost plasman suficita likvidnih sredstava. Zbog značaja ovog rizika Banka primenjuje i dodatne pristupe ka što su penalizovanje prekoračenja za najveće depozite (koncentracija izvora finansiranja), penalizovanje statusa rezidentnosti.

5.10 Metodologija izračunavanje internog kapitalnog zahteva za Operativni rizik

Za potrebe obračuna internog kapitalnog zahteva za operativni rizik Banka primenjuje standardizovani pristup.

Banka koristi izmenjene pondere po poslovnim linijama.

5.11 Metodologija izračunavanje internog kapitalnog zahteva za strateški rizik

Metodologija za računanje kapitalnog zahteva za strateški rizik Banke se zasniva na planiranom i ostvarenom ROE pokazatelju u poslednje tri godine, odnosno % odstupanja planirane i ostvarene vrednosti ovog indikatora

5.12 Metodologija izračunavanje internog kapitalnog zahteva za rizik zemlje

Za potrebe obračuna internog kapitalnog zahteva za rizik zemlje, Banka će se rukovoditi pretpostavkom da se izloženosti ka dužnicima tretiraju kao izloženost ka državama i centralnim bankama (na način definisan Odlukom o adekvatnosti kapitala), pa će se za takve izloženosti formirati dodatni kapitalni zahtev.

5.13 Metodologija izračunavanje internog kapitalnog zahteva za pravni rizik

Pravni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu sudskih ili vansudskih postupaka u vezi s poslovanjem banke (obligacioni odnosi, radni odnosi sl.). Obračun internog kapitalnog zahteva koristi primenu LDA pristupa (Loss Distribution Approach) odnosno meri se jačina (severity) i učestalost (frekvencija) gubitka. Prema pristupu raspodele gubitaka, banka procenjuje, za svaku poslovnu liniju (u ovom slučaju – za pravni rizik), funkciju raspodele verovatnoće uticaja pojedinačnog događaja i učestalost događaja za narednu godinu koristeći interne podatke (baza operativnih rizika) i izračunava funkciju raspodele verovatnoće za kumulativni operativni gubitak.

5.14 Metodologija izračunavanje internog kapitalnog zahteva za ostale materijalno značajne rizike

Za procenu ostalih materijalno značajnih rizika koji se ne mogu precizno kvantifikovati ili je kvantifikacija u zelenoj zoni apetita rizika (nije materijalno značajna), Banka uvećava ukupan interni kapitalni zahtev za ostale rizike primenjujući procenat od iznosa minimalnog kapitalnog zahteva obračunatog u skladu sa OAK.

Za obračun ICAAP-a za izveštajnu godinu, revidirana je Metodologija obračuna internih kapitalnih zahteva, kao i pretpostavke stres testiranja.

Rezultati ICAAP-a za izveštajnu godinu su u nivou optimalnih vrednosti apetita rizika.

6 ZAŠTITNI SLOJEVI KAPITALA

U skladu sa Odlukom NBS², stopa kontracikličnog kapitala iznosi 0%, po osnovu čega Banka ne iskazuje kapitalni zahtev i druge podatke u okviru Priloga 1, koji čini sastavni deo predmetnog Izveštaja.

Banka održava zaštitni sloj za očuvanje kapitala u iznosu od 2.5% od njene rizične aktive i sastoji se od elemenata osnovnog akcijskog kapitala.

Banka na kvartalnom nivou obračunava zaštitni sloj kapitala za strukturni sistemski rizik prema metodologiji Narodne banke Srbije i na izveštajni datum zaštitni sloj za očuvanje kapitala, prikazan u KAP-DET obrascu, iznosi 201,015 RSD hiljada.

7 IZLOZENOSTI BANKE RIZICIMA I PRISTUPI ZA MERENJE, ODNOSNO PROCENU RIZIKA

7.1 Kreditni rizik i smanjenje vrednosti potraživanja

Pristupi i metode merenja, odnosno procene izloženosti kreditnom riziku i riziku smanjenja vrednosti potraživanja:

Banka vrši procenu kreditnog rizika koja je zasnovana na kvantitativnim i kvalitativnim kriterijumima koji uzimaju u obzir karakteristike određenog dužnika i plasmana i omogućavaju jasno rangiranje plasmana u odgovarajuće rizične kategorije prema stepenu naplativosti.

Proces merenja kreditnog rizika zasnovan je na dva pristupa:

- regulatorni pristup – klasifikacija potraživanja dužnika po osnovu propisa Narodne banke Srbije i proces obezvređenja plasmana i procene rezervisanja za gubitke po vanbilansnim pozicijama u skladu sa MSFI;

Banka koristi prilagodjeni sistem klasifikacije u skladu sa Odlukom o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki za interno rejtingovanje, dok ne razvije dovoljno reprezentativnu bazu podataka za sopstveni interni rejting.

U okviru procesa odobravanja plasmana sagledava se izloženost u odnosu na definisane limite.

U cilju održavanja rizika na prihvatljivom nivou, Banka primenjuje tehnike ublažavanja kreditnog rizika na nivou pojedinačnog plasmana putem poštovanja limita izloženosti, diversifikacije ulaganja i pribavljanja prihvatljivih instrumenata obezbeđenja u cilju sekundarne naplate.

Nakon odobrenja plasmana vrši se praćenje plasmana i poslovanje klijenata kroz redovan i vanredni monitoring u cilju pravovremene identifikacije signala upozorenja.

Praćenjem i kontrolom portfolia u celini i po pojedinim segmentima, Banka vrši poređenje sa prethodnim periodima, identifikuje trendove kretanja i uzroke promena nivoa kreditnog rizika. Takođe, prati pokazatelje kvaliteta aktive (kretanje NPL-a, stepen pokrivenosti NPL

² https://nbs.rs/sr/ciljevi-i-funkcije/finansijska-stabilnost/zastitni_slojevi_kapitala/

isprawkama vrednosti i slično), kao i izloženost prema regulatorno i interno definisanim limitima. Proces praćenja kvaliteta kredita omogućava Banci da proceni potencijalne gubitke kao rezultat rizika kojima je izložena i da preduzme korektivne mere.

Definicija potraživanja u docnji (past due):

Potraživanja u docnji se definišu kao ona potraživanja kod kojih je dužnik u docnji (postojanje neizmirenih obaveza) u materijalno značajnom iznosu na način definisan Odlukom o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki.

Definicija obezvređenih potraživanja za računovodstvene potrebe:

Banka tretira lošu aktivu kao obezvređena potraživanja u skladu sa odredbama MSFI 9.

U skladu sa Odlukom o klasifikaciji potraživanja koje se smatra obezvređenim prema MSFI 9 raspoređeno je u Stage 3.

Opis pristupa i metoda koji se koriste za određivanje opštih i specifičnih prilagođavanja za kreditni rizik:

Banka za određivanje opštih prilagođavanja za kreditni rizik koristi princip obračuna na grupnoj osnovi (princip očekivanog gubitka za homogene segmente, odnosno segmente sličnih karakteristika kreditnog rizika), dok se specifična prilagođavanja baziraju na individualnoj proceni, odnosno proceni naplativosti iz sredstava obezbeđenja ili potencijalnih novčanih tokova svakog potraživanja ponaosob koje se procenjuje na individualnoj osnovi.

Obračun ispravki vrednosti bilansne aktive i vanbilansnih stavki

Banka vrši procenu obezvređenja potraživanja kao pojedinačnu (na individualnom nivou) i grupnu procenu. Svi klijenti se grupišu na osnovu interne Metodologije za obračun ispravke vrednosti u skladu sa IFRS 9.

Postupak procene obezvređenja se vrši na pojedinačnom nivou, kada postoje objektivni dokazi o postojanju obezvređenja plasmana, za svaki materijalno značajan plasman i na grupnom nivou, za materijalno manje značajne plasmane. Iznos obezvređenja se pojedinačno procenjuje kao razlika između knjigovodstvene vrednosti i sadašnje vrednosti očekivanih budućih novčanih tokova, utvrđene diskontovanjem očekivanih priliva po plasmanu, primenom efektivne kamatne stope predmetnog plasmana.

Obezvređenje za materijalno manje značajne plasmane se procenjuje grupno za svaku homogenu grupu posebno, imajući u vidu njihove slične karakteristike u pogledu kreditnog rizika na osnovu istorijski obračunatih vrednosti PD i LGD, kao i umanjenja za sredstva obezbeđenja koja su alocirana u svrhu obračuna ispravke vrednosti svakog pojedinačnog plasmana.

Ukoliko se prilikom pojedinačne procene materijalno značajnih plasmana (na individualnom nivou) proceni da ne postoje objektivni dokazi o obezvređenju, predmetni plasman se procenjuje na nivou grupe. Za obračun individualne ispravke Banka primenjuje scenario analizu i najmanje dva scenarija za obračun ispravke vrednosti.

Obezvređenje plasmana koje umanjuje vrednost plasmana, evidentira se na računu ispravke vrednosti u okviru bilansa stanja i priznaje se kao rashod u okviru bilansa uspeha.

Ukupan iznos izloženosti i prosečne izloženosti nakon računovodstvenih otpisa, izuzimajući efekte tehnika ublažavanja kreditnog rizika, kao i prosečne izloženosti tokom perioda, po klasama izloženosti (podaci u hiljadama RSD):

Klasa izloženosti	Bruto	Neto	Prosek bruto	Prosek neto
Dospela nenaplaćena potraživanja	1,000,548	536,235	1,097,631	650,385
Izloženost prema državama i centralnim bankama	3,708,461	3,704,862	3,840,927	3,837,226
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	3,547,316	3,533,845	3,212,586	3,202,199
Izloženosti prema bankama	332,272	331,147	354,729	351,897
Izloženosti prema fizičkim licima	0	0	-2	-2
Izloženosti prema jedinicama teritorijalne autonomije i lokalne samouprave	182	168	10,028	9,781
Izloženosti prema privrednim društvima	5,253,586	5,196,028	4,102,686	4,047,491
Ostale izloženosti	2,198,103	2,015,037	1,788,509	1,617,406
Ukupno	16,040,468	15,317,323	14,407,095	13,716,382

Geografska raspodela izloženosti prema materijalno značajnim oblastima po klasama izloženosti (u 000 RSD)

Klasa izloženosti	Bruto	Neto
Dospela nenaplaćena potraživanja	1,000,548	536,235
EVROPA (i OSTALO)	3,358	84
RUSKA FEDERACIJA	123	1
SRBIJA	997,067	536,150
Izloženost prema državama i centralnim bankama	3,708,461	3,704,862
SRBIJA	3,708,461	3,704,862
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	3,547,316	3,533,845
OSTALO	58,075	58,015
SRBIJA	3,489,241	3,475,830
Izloženosti prema bankama	332,272	331,147
EVROPA	36,768	36,020
OSTALO	158	156
RUSKA FEDERACIJA	275,492	275,118
SRBIJA	19,854	19,854
Izloženosti prema fizičkim licima	0	0
SRBIJA	0	0
Izloženosti prema jedinicama teritorijalne autonomije i lokalne samouprave	182	168
SRBIJA	182	168
Izloženosti prema privrednim društvima	5,253,586	5,196,028
EVROPA	98,556	96,947
OSTALO	760	756
RUSKA FEDERACIJA	11,306	11,143
SRBIJA	5,142,964	5,087,182
Ostale izloženosti	2,198,103	2,015,037
SRBIJA	2,198,103	2,015,037
UKUPNO	16,040,468	15,317,323

Raspodela prema sektorima ili vrsti druge ugovorne strane, po klasama izloženosti, uključujući prikaz iznosa obezvređenih i potraživanja u docnji, kao i iznos specifičnih i opštih prilagođavanja za kreditni rizik (u hiljadama RSD):

Klasa / Sektor	Bruto	Neto
Dospela nenaplaćena potraživanja	1,000,548	536,235
Domaća fizička lica	76,902	25,870
Druga pravna lica (osim banaka u stečaju)	473,439	208,586
Neprofitna pravna lica i komitenti društvenih delatnosti koji se ne finansiraju iz budžeta	49	0
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga, osiguranju i penzijskim fondovima	1	0
Pravna lica i komitenti društvenih delatnosti koji se ne finansiraju iz budžeta	197	0
Preduzetnici - svi preduzetnici registrovani u skladu s članom 4. stav 1. tačka 1. Zakona o registraciji privrednih subjekata	4	0
Privredna društva - sektor A poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	105,325	83,716
Privredna društva - sektor D: snabdevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	6	4
Privredna društva - sektor F građevinarstvo	4,869	4,680
Privredna društva - sektor G: trgovina na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala	45,588	30,601
Privredna društva - sektor H, I i J: saobraćaj i skladištenje, usluga smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije	5,827	5,814
Privredna društva - sektor L,M,N,R,S poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti, administrativne i pomoćne uslužne delatnosti, umetnost, zabava i rekreacija, ostale uslužne delatnosti	13	0
Privredna društva - sektori B, C i E: rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	284,849	176,880
Strana fizička lica	40	1
Strana pravna lica (osim banaka)	3,440	84
Izloženost prema državama i centralnim bankama	3,708,461	3,704,862
Centralna banka	1,896,706	1,896,706
Privredna društva - sektor A poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	4,248	4,224
Privredna društva - sektor F građevinarstvo	25,905	25,669
Privredna društva - sektor G: trgovina na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala	42,183	41,439
Privredna društva - sektor H, I i J: saobraćaj i skladištenje, usluga smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije	1,227	1,200
Privredna društva - sektor L,M,N,R,S poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti, administrativne i pomoćne uslužne delatnosti, umetnost, zabava i rekreacija, ostale uslužne delatnosti	8,970	8,823
Privredna društva - sektori B, C i E: rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	63,746	62,664
Republički organi i organizacije	1,665,475	1,664,137
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	3,547,316	3,533,845
Domaća fizička lica	222,603	222,366
Privredna društva - sektor A poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	61,264	60,557
Privredna društva - sektor F građevinarstvo	430,690	427,074
Privredna društva - sektor G: trgovina na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala	310,532	310,510
Privredna društva - sektor H, I i J: saobraćaj i skladištenje, usluga smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije	476,060	475,662

Privredna društva - sektor L,M,N,R,S poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti, administrativne i pomoćne uslužne delatnosti, umetnost, zabava i rekreacija, ostale uslužne delatnosti	114,449	114,278
Privredna društva - sektori B, C i E: rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	1,873,642	1,865,382
Strana fizička lica	58,075	58,015
Izloženosti prema bankama	332,272	331,147
Banke u zemlji i ostalo monetarno posrdovanje	19,665	19,665
Osiguranje	188	188
Strane banke	312,419	311,294
Izloženosti prema fizičkim licima	0	0
Privredna društva - sektor G: trgovina na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala	0	0
Privredna društva - sektor L,M,N,R,S poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti, administrativne i pomoćne uslužne delatnosti, umetnost, zabava i rekreacija, ostale uslužne delatnosti	0	0
Izloženosti prema jedinicama teritorijalne autonomije i lokalne samouprave	182	168
Jedinice lokalne samouprave - organi i javne službe jedinica lokalne samouprave	182	168
Izloženosti prema privrednim društvima	5,253,586	5,196,028
Domaća fizička lica	235,369	226,430
Domaća fizička lica - nerezidenti	0	0
Druga pravna lica (osim banaka u stečaju)	9	7
Javna preduzeća - sektor H, I i J: saobraćaj i skladištenje, usluga smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije	98	98
Javna preduzeća - sektori B, C i E: rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	10,498	10,170
Neprofitna pravna lica i komitenti društvenih delatnosti koji se ne finansiraju iz budžeta	25	25
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga, osiguranju i penzijskim fondovima	4,779	4,779
Pravna lica i komitenti društvenih delatnosti koji se ne finansiraju iz budžeta	10,200	10,200
Pravna lica iz oblasti društvenih delatnosti koja se finansiraju iz budžeta lokalne samouprave	1,107	1,072
Preduzetnici - svi preduzetnici registrovani u skladu s članom 4. stav 1. tačka 1. Zakona o registraciji privrednih subjekata	15	14
Privredna društva - sektor A poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	11,857	11,614
Privredna društva - sektor D: snabdevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	53,709	52,030
Privredna društva - sektor F građevinarstvo	1,404,376	1,396,809
Privredna društva - sektor G: trgovina na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala	994,745	984,162
Privredna društva - sektor H, I i J: saobraćaj i skladištenje, usluga smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije	393,823	388,229
Privredna društva - sektor L,M,N,R,S poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti, administrativne i pomoćne uslužne delatnosti, umetnost, zabava i rekreacija, ostale uslužne delatnosti	864,613	859,827
Privredna društva - sektori B, C i E: rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	1,157,742	1,141,716
Strana fizička lica	11,423	11,256
Strana pravna lica (osim banaka)	99,199	97,589
Ostale izloženosti	2,198,103	2,015,037

Banke u zemlji i ostalo monetarno posrdovanje	2,058,762	1,877,036
Domaća fizička lica	545	545
Neprofitna pravna lica i komitenti društvenih delatnosti koji se ne finansiraju iz budžeta	11	11
Privredna društva - sektor F građevinarstvo	32,330	31,441
Privredna društva - sektor G: trgovina na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala	32,193	31,807
Privredna društva - sektor H, I i J: saobraćaj i skladištenje, usluga smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije	10,009	10,000
Privredna društva - sektor L,M,N,R,S poslovanje nekretninama, strucne, naucne, inovacione i tehnicke delatnosti, administrativne i pomocne uslužne delatnosti, umetnost, zabava i rekreacija, ostale uslužne delatnosti	42,074	42,050
Privredna društva - sektori B, C i E: rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	22,178	22,146
Ukupno	16,040,468	15,317,323

Prikaz izloženosti prema sektorskoj strukturi:

Row Labels	Bruto	Neto
Banke u zemlji i ostalo monetarno posrdovanje	2,078,428	1,896,702
Centralna banka	1,896,706	1,896,706
Domaća fizička lica	535,420	475,211
Domaća fizička lica - nerezidenti	0	0
Druga pravna lica (osim banaka u stečaju)	473,448	208,593
Javna preduzeća - sektor H, I i J: saobraćaj i skladištenje, usluga smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije	98	98
Javna preduzeća - sektori B, C i E: rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	10,498	10,170
Jedinice lokalne samouprave - organi i javne službe jedinica lokalne samouprave	182	168
Neprofitna pravna lica i komitenti društvenih delatnosti koji se ne finansiraju iz budžeta	85	36
Osiguranje	188	188
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga, osiguranju i penzijskim fondovima	4,779	4,779
Pravna lica i komitenti društvenih delatnosti koji se ne finansiraju iz budžeta	10,397	10,200
Pravna lica iz oblasti društvenih delatnosti koja se finansiraju iz budžeta lokalne samouprave	1,107	1,072
Preduzetnici - svi preduzetnici registrovani u skladu s članom ž4. stav 1. tačka 1. Zakona o registraciji privrednih subjekata	19	14
Privredna društva - sektor A poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	182,694	160,112
Privredna društva - sektor D: snabdevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	53,715	52,034
Privredna društva - sektor F građevinarstvo	1,898,170	1,885,673
Privredna društva - sektor G: trgovina na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala	1,425,241	1,398,519
Privredna društva - sektor H, I i J: saobraćaj i skladištenje, usluga smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije	886,947	880,905
Privredna društva - sektor L,M,N,R,S poslovanje nekretninama	1,030,118	1,024,978
Privredna društva - sektori B, C i E: rudarstvo, prerađivačka industrija,	3,402,157	3,268,788
Republički organi i organizacije	1,665,475	1,664,137
Strana fizička lica	69,538	69,273
Strana pravna lica (osim banaka)	102,639	97,673
Strane banke	312,419	311,294
Ukupno	16,040,468	15,317,323

Sektorska struktura prema obezvređenosti:

Sektor	Neobezvređeno	Obezvređeno	Ukupno
Banke u zemlji i ostalo monetarno posrdovanje	2,078,428	0	2,078,428
Centralna banka	1,896,706	0	1,896,706
Domaća fizička lica	458,648	76,772	535,420
Domaća fizička lica - nerezidenti	0	0	0
Druga pravna lica (osim banaka u stečaju)	7	473,441	473,448
Javna preduzeća - sektor H, I i J: saobraćaj i skladištenje, usluga smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije	98	0	98
Javna preduzeća - sektori B, C i E: rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	10,498	0	10,498
Jedinice lokalne samouprave - organi i javne službe jedinica lokalne samouprave	182	0	182
Neprofitna pravna lica i komitenti društvenih delatnosti koji se ne finansiraju iz budžeta	36	49	85
Osiguranje	188	0	188
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga, osiguranju i penzijskim fondovima	4,779	1	4,779
Pravna lica i komitenti društvenih delatnosti koji se ne finansiraju iz budžeta	10,200	197	10,397
Pravna lica iz oblasti društvenih delatnosti koja se finansiraju iz budžeta lokalne samouprave	1,107	0	1,107
Preduzetnici - svi preduzetnici registrovani u skladu s članom 4. stav 1. tačka 1. Zakona o registraciji privrednih subjekata	15	4	19
Privredna društva - sektor A poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	77,369	105,325	182,694
Privredna društva - sektor D: snabdevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	53,709	6	53,715
Privredna društva - sektor F građevinarstvo	1,898,132	38	1,898,170
Privredna društva - sektor G: trgovina na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala	1,379,656	45,585	1,425,241
Privredna društva - sektor H, I i J: saobraćaj i skladištenje, usluga smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije	886,933	14	886,947
Privredna društva - sektor L, M, N, R, S poslovanje nekretninama, stručne, naučne ostale uslužne delatnosti	1,030,105	13	1,030,118
Privredna društva - sektori B, C i E: rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom	3,158,974	243,183	3,402,157
Republički organi i organizacije	1,665,475	0	1,665,475
Strana fizička lica	69,498	40	69,538
Strana pravna lica (osim banaka)	99,202	3,437	102,639
Strane banke	312,419	0	312,419
Ukupno	15,092,365	948,104	16,040,468

Sektorska struktura prema docnji:

Sektor	Bez docnje	Docnja	Ukupno
Banke u zemlji i ostalo monetarno posrdovanje	2,078,428	0	2,078,428
Centralna banka	1,896,706	0	1,896,706
Domaća fizička lica	442,340	93,080	535,420
Domaća fizička lica - nerezidenti	0	0	0
Druga pravna lica (osim banaka u stečaju)	59	473,389	473,448
Javna preduzeća - sektor H, I i J: saobraćaj i skladištenje, usluga smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije	98	0	98
Javna preduzeća - sektori B, C i E: rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	10,498	0	10,498
Jedinice lokalne samouprave - organi i javne službe jedinica lokalne samouprave	182	0	182
Neprofitna pravna lica i komitenti društvenih delatnosti koji se ne finansiraju iz budžeta	74	11	85
Osiguranje	188	0	188
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga, osiguranju i penzijskim fondovima	4,779	0	4,779
Pravna lica i komitenti društvenih delatnosti koji se ne finansiraju iz budžeta	10,201	196	10,397
Pravna lica iz oblasti društvenih delatnosti koja se finansiraju iz budžeta lokalne samouprave	0	1,107	1,107
Preduzetnici - svi preduzetnici registrovani u skladu s članom 4. stav 1. tačka 1. Zakona o registraciji privrednih subjekata	19	0	19
Privredna društva - sektor A poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	77,390	105,304	182,694
Privredna društva - sektor D: snabdevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	53,715	0	53,715
Privredna društva - sektor F građevinarstvo	1,893,308	4,862	1,898,170
Privredna društva - sektor G: trgovina na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala	1,356,771	68,470	1,425,241
Privredna društva - sektor H, I i J: saobraćaj i skladištenje, usluga smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije	881,134	5,813	886,947
Privredna društva - sektor L, M, N, R, S poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti, administrativne i pomoćne uslužne delatnosti, umetnost, zabava i rekreacija, ostale uslužne delatnosti	1,029,528	590	1,030,118
Privredna društva - sektori B, C i E: rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	3,292,325	109,832	3,402,157
Republički organi i organizacije	1,663,131	2,344	1,665,475
Strana fizička lica	69,374	164	69,538
Strana pravna lica (osim banaka)	98,967	3,673	102,639
Strane banke	312,419	0	312,419
Ukupno	15,171,634	868,834	16,040,468

Prikaz prema vrsti prilagođavanja za kreditni rizik (opšta i specifična):

Sektor	Opšta	Specifična	Ukupno
Banke u zemlji i ostalo monetarno posrdovanje	417,826	0	417,826
Centralna banka	0	0	0
Domaća fizička lica	470,648	61,011	531,659
Domaća fizička lica - nerezidenti	0	0	0
Druga pravna lica (osim banaka u stečaju)	1,265	472,182	473,448
Javna preduzeća - sektor H, I i J: saobraćaj i skladištenje, usluga smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije	0	0	0
Javna preduzeća - sektori B, C i E: rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	10,498	0	10,498
Jedinice lokalne samouprave - organi i javne službe jedinica lokalne samouprave	182	0	182
Neprofitna pravna lica i komitenti društvenih delatnosti koji se ne finansiraju iz budžeta	66	0	66
Osiguranje	0	0	0
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga, osiguranju i penzijskim fondovima	76	0	76
Pravna lica i komitenti društvenih delatnosti koji se ne finansiraju iz budžeta	10,397	0	10,397
Pravna lica iz oblasti društvenih delatnosti koja se finansiraju iz budžeta lokalne samouprave	1,107	0	1,107
Preduzetnici - svi preduzetnici registrovani u skladu s članom 4. stav 1. tačka 1. Zakona o registraciji privrednih subjekata	19	0	19
Privredna društva - sektor A poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	77,390	105,304	182,694
Privredna društva - sektor D: snabdevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	53,715	0	53,715
Privredna društva - sektor F građevinarstvo	1,474,738	0	1,474,738
Privredna društva - sektor G: trgovina na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala	1,163,058	44,115	1,207,172
Privredna društva - sektor H, I i J: saobraćaj i skladištenje, usluga smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije	844,134	0	844,134
Privredna društva - sektor L, M, N, R, S poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti, administrativne i pomoćne uslužne delatnosti, umetnost, zabava i rekreacija, ostale uslužne delatnosti	865,114	0	865,114
Privredna društva - sektori B, C i E: rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	2,933,413	232,466	3,165,879
Republički organi i organizacije	1,648,584	0	1,648,584
Strana fizička lica	69,538	0	69,538
Strana pravna lica (osim banaka)	60,827	0	60,827
Strane banke	312,419	0	312,419
Ukupno	10,415,014	915,078	11,330,092

Raspodela izloženosti prema preostalom dospeću po klasama izloženosti (u hiljadama RSD)

Klasa / Ročnost	Bruto	Neto
Dospela nenaplaćena potraživanja	1,000,548	536,235
Do 3 Meseca	879,707	460,244
Preko 3 Meseca	39	31
Preko 6 Meseci	81	5
Preko 1 Godine	120,721	75,955
Izloženost prema državama i centralnim bankama	3,708,461	3,704,862
Do 3 Meseca	2,755,221	2,754,865
Preko 3 Meseca	455,473	455,080
Preko 6 Meseci	0	0
Preko 1 Godine	497,767	494,916
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	3,547,316	3,533,845
Do 3 Meseca	464,826	464,520
Preko 3 Meseca	59,163	59,120
Preko 6 Meseci	178,122	177,978
Preko 1 Godine	2,845,206	2,832,227
Izloženosti prema bankama	332,272	331,147
Do 3 Meseca	332,272	331,147
Izloženosti prema fizičkim licima	0	0
Do 3 Meseca	0	0
Izloženosti prema jedinicama teritorijalne autonomije i lokalne samouprave	182	168
Do 3 Meseca	182	168
Izloženosti prema privrednim društvima	5,253,586	5,196,028
Do 3 Meseca	1,787,639	1,780,504
Preko 3 Meseca	450,808	450,531
Preko 6 Meseci	619,582	607,735
Preko 1 Godine	2,395,557	2,357,259
Ostale izloženosti	2,198,103	2,015,037
Do 3 Meseca	2,089,689	1,907,921
Preko 3 Meseca	13,298	13,298
Preko 6 Meseci	28,009	27,623
Preko 1 Godine	67,106	66,195
Ukupno	16,040,468	15,317,323

Iznos obezvređenih i potraživanja u docnji, prikazane prema **geografskim područjima**, uključujući specifična i opšta prilagođavanja za kreditni rizik u vezi sa svakim pojedinačnim geografskim područjem (svi podaci u hiljadama RSD):

Geogr.područje	Opšta	Specifična	Ukupno
EVROPA	96,238	0	96,238
OSTALO	59,625	0	59,625
RUSKA FEDERACIJA	286,921	0	286,921
SRBIJA	9,972,229	915,078	10,887,307
Ukupno	10,415,014	915,078	11,330,092

Geogr.područje	Docnja
EVROPA	2,866
OSTALO	848
RUSKA FEDERACIJA	122
SRBIJA	864,998
Ukupno	868,834

Geogr.područje	Obezvređeni
EVROPA	2,723
OSTALO	632
RUSKA FEDERACIJA	123
SRBIJA	944,626
Ukupno	948,104

Promena specifičnih i opštih prilagođavanja za kreditni rizik za obezvređena potraživanja (u 000 RSD)

	Kreditni i potraživanja od banaka	Kreditni i potraživanja od komitenata	Ostala sredstva	Rezervisanja za rizične vanbilansne stavke	Ukupno
Početno stanje 01.01.21	4,540	474,037	16,170	1,247	495,994
Obezvređenje i rezervisanje u toku godine	7,718	107,148	0	4,400	119,266
Umanjenje obezvređenja i ukidanje rezervisanja	(11,328)	(59,261)	0	(3,517)	(74,106)
Računovodstveni otpis	0	(1,453)	0	0	(1,453)
Kursne razlike i ostale promene	194	0	1,318	10	1,522
Stanje 31.12.21	1,124	520,471	17,488	2,140	541,223

Raspodela izloženosti prema kategorijama klasifikacije i vrstama druge ugovorne strane (u 000 RSD)

Aktiva/ Klasifikacija	A	B	B	Г	Д	Ukupno
Bilansna aktiva	3,829,449	1,459,875	960,674	399,810	752,652	7,402,460
Vanbilansna aktiva	1,825,238	602,066	144,959	411,837	33,042	3,017,142
Ukupno	5,654,687	2,061,941	1,105,633	811,647	785,694	10,419,602

Sektor	A	B	B	Г	Д	Ukupno
Sektor finansija i osiguranja	25,471	0	0	1	0	25,472
Javni nefinansijski sektor	0	10,498	0	0	0	10,498
Sektor privrednih društava	5,035,477	1,822,848	1,025,104	763,350	343,088	8,989,867
Sektor preduzetnika	14	1	0	4	0	19
Sektor opšte države	0	3,436	197	0	0	3,633
Sektor stanovništva	345,455	82,803	21,613	6,270	79,118	535,259
Sektor stranih lica	241,243	142,353	55,518	41,971	3,320	484,406
Privatna domaćinstva	0	0	0	0	0	0
Sektor drugih pravnih lica	7,025	0	3,200	52	360,170	370,448
Ukupno	5,654,685	2,061,939	1,105,632	811,648	785,696	10,419,602

Izvor informacija: KA obrasci

Za određivanje nivoa kreditnog kvaliteta izloženosti, Banka je izabrala da koristi kreditni rejting koji je odredila agencija Moody's, koja je navedena na listi NBS podobnih agencija za kreditni rejting.

Banka je koristila kreditne rejtinge podobne agencije za rejting prilikom obračuna rizične aktive za izloženosti prema bankama, mapirajući eksterne rejtinge u odgovarajuće nivoe kreditnog kvaliteta prema sledećoj tabeli:

Подобне агенције за рејтинг		Moody's Investor Service Ltd One Canada Square, Canary Wharf London E14 5FA Решење Г.бр. 1370 од 28.2.2012. године
Начин давања сагласности	на основу процене испуњености услова у вези са методологијом и процене кредитног квалитета - директно признавање	
	на основу претходне сагласности најмање два регулаторна тела с којима НБС има потписане споразуме о сарадњи уз достављену одговарајућу документацију - индиректно признавање	X
	на основу доказа о регистрацији у држави чланици Европске уније који издаје надлежни орган	
Основни тржишни сегмент за који је дата сагласност	јавне финансије	X
	пословне финансије	X
	структуриране финансије	
Мапирање дугорочних кредитних рејтинга у нивоу кредитног квалитета (за изложености према државама, централним банкама, банкама и привредним друштвима)	1	од Ааа до Аа3
	2	од А1 до А3
	3	од Ваа1 до Ваа3
	4	од Ва1 до Ва3
	5	од В1 до В3
	6	Саа1 и ниже
Мапирање краткорочних кредитних рејтинга у нивоу кредитног квалитета (за изложености према банкама или привредним друштвима)	1	Р-1
	2	Р-2
	3	Р-3
	4 до 6	NP
Мапирање по основу улагања у отворене инвестиционе фондове	1	од Ааа до Аа3
	2	од А1 до А3
	3 и 4	од Ваа1 до Ваа3
	5 и 6	В1 и ниже
Подобност незахтеваних кредитних рејтинга		- за класу изложености према државама и централним банкама

Prikaz iznosa izloženosti pre i posle korišćenja kreditne zaštite za svaki nivo kreditnog kvaliteta, uključujući izloženosti koje predstavljaju odbitne stavke od kapitala (podaci u hiljadama RSD):

Izloženost prema bankama:

Nivo kreditnog kvaliteta	Pre kred.zaštite	Nakon kred.zaštite
3	146,858	146,858

7.2 Tehnike ublažavanja kreditnog rizika

Vrednovanje instrumenata kreditne zaštite i upravljanje tim instrumentima

Banka je unutrašnjim aktima regulisala vrednovanje instrumenata kreditne zaštite³ i upravljanje tim instrumentima.

Banka je internim aktom uredila i izbor eksterne agencije za dodelu kreditnog rejtinga kao i način korišćenje kreditnih rejtinga za dodeljivanje pondera kreditnog rizika.

Vrste obezbeđenja potraživanja i instrumenti po tom osnovu, se utvrđuju u svakom konkretnom slučaju posebnom odredbom ugovora između Banke i podnosioca zahteva, a njihovo pribavljanje po zaključenom ugovoru.

³ Pravilnik kolaterala API Bank a.d. Beograd

Banka posebno obraća pažnju na redovnu procenu/vrednovanje kolaterala i pokrivenosti osiguranjem od nastanka osiguranog slučaja, koji se obavezno vrše pre zaključenja ugovora o plasmanu i u toku važenja ugovora.

Prihvatljiv odnos iznosa plasmana i vrednosti kolaterala određuje se prema procenjenoj vrednosti kolaterala koja se koriguje primenom definisanog procenta u zavisnosti od vrste kolaterala, čime se utvrđuje likvidaciona vrednost kolaterala koju Banka može naplatiti. Iznosi tip zahtevanog sredstva obezbeđenja zavisi od procenjenog kreditnog rizika svakog komitenta.

Oblik i visina zahtevanog kolaterala zavisi od rejtinga dužnika, vrsti i ročnosti plasmana. Banka zadržava pravo da isključivo prema svojim kriterijumima odlučuje o tome da li su ponuđeni instrumenti osiguranja zadovoljavajući, odnosno da li će ih prihvatiti za osiguranje potraživanja, s obzirom na njihovu vrednost, naplativnost i dokumentovanost. Tokom trajanja ugovornog odnosa banke i dužnika, Banka kontinuirano prati pravni status, kvalitet, realnu vrednost i brzinu utrživosti kolateralnog pokrića.

Opis osnovnih vrsta instrumenata kreditne zaštite

Banka može koristiti sledeće instrumente kreditne zaštite:

- Instrumente materijalne kreditne zaštite;
- Instrumente nematerijalne kreditne zaštite

Od instrumenata materijalne kreditne zaštite Banka koristi finansijske instrumente primenom jednostavnog metoda u skladu sa propisima Narodne banke Srbije. Od finansijskih instrumenata Banka, kao podobna sredstva zaštite koristi:

- Gotovinu i gotovinske ekvivalente deponovane kod Banke, kao što su depoziti položeni kao sredstvo obezbeđenja;

Podaci o koncentraciji tržišnog ili kreditnog rizika u okviru primenjenih tehnika ublažavanja

Banka prati i upravljanja koncentracijom kreditnog i tržišnog rizika u delu velikih izloženosti, sagledavajući i izdavaoce podobnih sredstava obezbeđenja.

Transakcija koja nosi kreditni rizik može, u principu, biti izvršena samo kada je odobrena pozitivnom kreditnom odlukom koja će odrediti, između ostalog, maksimalnu izloženost kreditnom riziku (limit), a što se može odnositi na:

- posebno odobravanje svake pojedinačne transakcije klijenta (sa određenom stranom),
- unapred odobren limit za sve transakcije određenog tipa rizika.

Regulatorni propisi određuju limite u odnosu na tzv. velike izloženosti na nivou grupe povezanih lica. Ovi limiti se navode kao procenat od regulatornog kapitala (25% za izloženosti Banke prema jednom licu ili grupi međusobno povezanih lica, 400% za zbir svih velikih izloženosti Banke u odnosu na regulatorni kapital).

Banka kapitalni zahtev za kreditni rizik izračunava prema standardizovanom pristupu u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije kojom se uređuje adekvatnost kapitala.

Banka ima izloženosti obezbeđene garancijama Fonda Republike Srbije po osnovu programa Ministarstva Finansija R.Srbije. Ukupan iznos izloženosti pre primena tehnika ublažavanja rizika iznosi RSD 144.719 hiljada. U pitanju je izloženost prema državi R.Srbiji, čiji je ponder kreditnog rizika 0%.

Vrednost izloženosti pre i nakon primene tehnika ublažavanja kreditnog rizika po vrstama obezbeđenja (u 000RSD)

Vrsta obezbeđenja	pre primene kred.zaštite	nakon primene kred.zaštite	Rizična aktiva
Garancije fonda R.Srbije	144,019	144,019	-
Gotovina	144,845	144,845	13,960
Hipoteka na poslovnu nepokretnost u kojoj se obavlja delatnost	1,470,128	1,322,774	660,400
Hipoteka na stambeni objekat	291,280	272,328	98,548
Ukupno	2,050,271	1,883,965	772,908

Vrednost izloženosti pre i nakon primene tehnika ublažavanja kreditnog rizika po klasama izloženosti (u 000RSD)

Klasa izloženosti	Pre primene tehnika	nakon primene tehnika
Dospela nenaplaćena potraživanja	536,235	535,795
Izloženost prema državama i centralnim bankama	3,704,862	3,704,862
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	3,533,845	3,267,258
Izloženosti prema bankama	331,147	331,147
Izloženosti prema fizičkim licima	0	0
Izloženosti prema jedinicama teritorijalne autonomije i lokalne samouprave	168	168
Izloženosti prema privrednim društvima	5,196,028	3,339,387
Ostale izloženosti	2,015,037	2,014,295
Ukupno	15,317,323	13,192,912

7.3 Rizik druge ugovorne strane

Kreditni rizik druge ugovorne strane se računa po metodi tekuće izloženosti u skladu sa Bazel III standardom, prema kojoj se iznos izloženosti izračunava kao zbir:

- tekuće izloženosti po osnovu ugovora čija je vrednost pozitivna, koja predstavlja tekuću tržišnu vrednost tog ugovora (za ugovore čija je vrednost negativna, tekuća izloženost je jednaka nuli) i
- potencijalne izloženosti u periodu preostalom do datuma dospeća ugovorne obaveze, koja se dobija kada se hipotetička vrednost glavnice svakog ugovora na dan izračunavanja pomnoži odgovarajućim faktorom konverzije definisanim u Odluci o adekvatnosti kapitala banke.

Na izveštajni datum, Banka nije imala izloženost riziku druge ugovorne strane po osnovu izloženosti u bankarskoj knjizi.

7.4 Tržišni rizici

Banka je od tržišnih rizika izložena jedino deviznom riziku.

U strukturi valutne izloženosti dominantno mesto zauzima izloženost u valuti EUR, zatim USD, RUB i CHF.

Banka za kalkulaciju kapitalnog zahteva za devizni rizik koristi Standardizovani pristup definisan Odlukom o adekvatnosti kapitala.

Izloženost deviznom riziku na kraju godine je bila u okviru optimalnih vrednosti limita.

Banka je na izveštajni datum imala izdvajanja po osnovu kapitalnog zahteva za devizni rizik u iznosu od RSD 12,544 hiljada.

7.5 Operativni rizik

Banka za kalkulaciju kapitalnog zahteva za operativni rizik koristi Osnovni pristup – BIA, definisan Odlukom o adekvatnosti kapitala.

Banka je na izveštajni datum imala izdvajanja po osnovu kapitalnog zahteva za operativni rizik u iznosu od 75,398 RSD hiljada.

7.6 Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Za potrebe praćenje i utvrđivanja izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi, Banka računa izloženost prema riziku vremenske neusklađenosti (repricing risk): analizu osetljivosti pozicije kamatnih prihoda (profit) i ekonomske vrednosti kapitala (Regulatorni kapital) banke na promene kamatnih stopa, kao i riziku opcije prevremenog razoročenja depozita i prevremene otplate kredita.

Merenje kamatnog rizika Banke predstavlja kvantitativnu i kvalitativnu procenu izloženosti kamatnom riziku primenom GAP analize, racio analize, Black-Scholes modela (za rizik opcije)

i stres testiranja, koja se sprovodi minimalno na mesečnom nivou u redovnim uslovima poslovanja.

Procena izloženosti Banke kamatnom riziku utvrđuje se metodom kamatnog repricinga i primenom kamatnog šoka od +/-100bp ili +/-200bp u zavisnosti od valute na pozicije bankarske knjige po svim važnijim valutama pojedinačno (EUR,RSD, USD, RUB) i za ostale valute ukupno iskazivanjem marginalnih gap-ova po bazelskim vremenskim periodima.

GAP metod obuhvata:

- Pozicije aktive i pasive se vrednuju po knjigovodstvenoj vrednosti sa stanjem na dan izveštavanja, koje čini stanje nedospele i dospele glavnice uključujući i pozicije vremenskih razgraničenja (AVR/PVR)
- instrumenti sa fiksnom kamatnom stopom se raspoređuju prema vremenu preostalom do isteka ročnosti prema načinu amortizacije iz Otplatnog plana, a instrumenti sa promenljivom stopom se raspoređuju prema načinu amortizacije iz Otplatnog plana do momenta očekivane promene cene i ostatak izloženosti iz Otplatnog plana se raspoređuje prema vremenu preostalom do sledećeg datuma promene cene.
- pozicije kod kojih nije poznat ili se ne može sa sigurnošću utvrditi rok dospeća, odnosno do promene kamatne stope (tekući računi, a vista depoziti, nostro računi, gotovina drugo) raspoređuju se prvu vremensku korpu dospeća (do 1 dan).
- hartije od vrednosti se raspoređuju prema vremenu preostalom do dospeća date hartije od vrednosti;

Prihvatljiv nivo kamatnog rizika (apetit za rizik – indikator rizičnog profila Banke) je definisan pokazateljom kamatnog rizika, kao pokazatelj apsolutne i relativne promene ekonomske vrednosti u odnosu na kapital Banke pri uticaju kamatnog šoka, u vidu maksimalne vrednosti triggera od 10% Regulatornog kapitala i limita u visini do 15% Regulatornog kapitala.

Prema rezultatima stres testa, mereno metodom kamatnog repricing-a, izloženost kamatnom riziku prema uticaju na ekonomsku vrednost kapitala Banke je ispod 15% Regulatornog kapitala i u okviru je optimalnih vrednosti apetita za rizik.

7.7 Izloženosti po osnovu sekjuritizovanih pozicija

Banka nije izložena riziku po osnovu sekjuritizovanih pozicija.

7.8 Izloženost po osnovu vlasničkih ulaganja u bankarskoj knjizi

Banka nije izložena riziku po osnovu vlasničkih ulaganja u bankarskoj knjizi.

8 POKAZATELJ LEVERIDŽA

Pokazatelj leveridža predstavlja odnos osnovnog kapitala i iznosa izloženosti Banke, koji je na izveštajni datum iznosio 12,77%, izračunat u skladu sa Odlukom NBS kojom se uređuje izveštavanje banaka.